

Archeologienota

Aalst Hofstade, Alverenbergbaan

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota Aalst Hofstade, Alverenbergbaan. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Linde Destrebecq

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2025-0685

Plaats en datum
Evergem, 3 februari 2026

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 3316
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

© BAAC Vlaanderen bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	<i>Administratieve gegevens.....</i>	1
1.2	<i>Juridisch kader en onderzoektraject.....</i>	1
1.3	<i>Aanleiding.....</i>	1
1.4	<i>Huidige situatie en geplande werken</i>	2
1.4.1	Huidige situatie	2
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen.....	1
1.5	<i>Randvoorwaarden</i>	1
2	Bureauonderzoek	2
2.1	<i>Werkwijze en strategie.....</i>	2
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	2
2.1.2	Onderzoeksvragen.....	2
2.1.3	Methoden en technieken	2
2.2	<i>Assessment.....</i>	4
2.2.1	Landschappelijk kader	4
2.2.2	Historisch kader	1
2.2.3	Cartografische bronnen.....	1
2.2.4	Orthofotografische bronnen	4
2.2.5	Archeologisch kader	1
2.3	<i>Synthese onderzoeksresultaten</i>	8
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein.....	8
2.3.2	Archeologische verwachting.....	8
2.3.3	Syntheseplan.....	8
2.4	<i>Besluit.....</i>	10
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	10
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	10
2.4.3	Keuze onderzoeksmethode.....	10
2.4.4	Afbakening onderzoeksterrein.....	11
3	Samenvatting	13
4	Lijsten	14
4.1	<i>Figurenlijst.....</i>	14
4.2	<i>Plannenlijst.....</i>	14
4.3	<i>Tabellenlijst</i>	14
5	Bibliografie.....	16
6	Bijlagen.....	17
6.1	<i>Geplande ingrepen</i>	17
6.2	<i>Doorsnede magazijnen.....</i>	17

1 Beschrijvend gedeelte

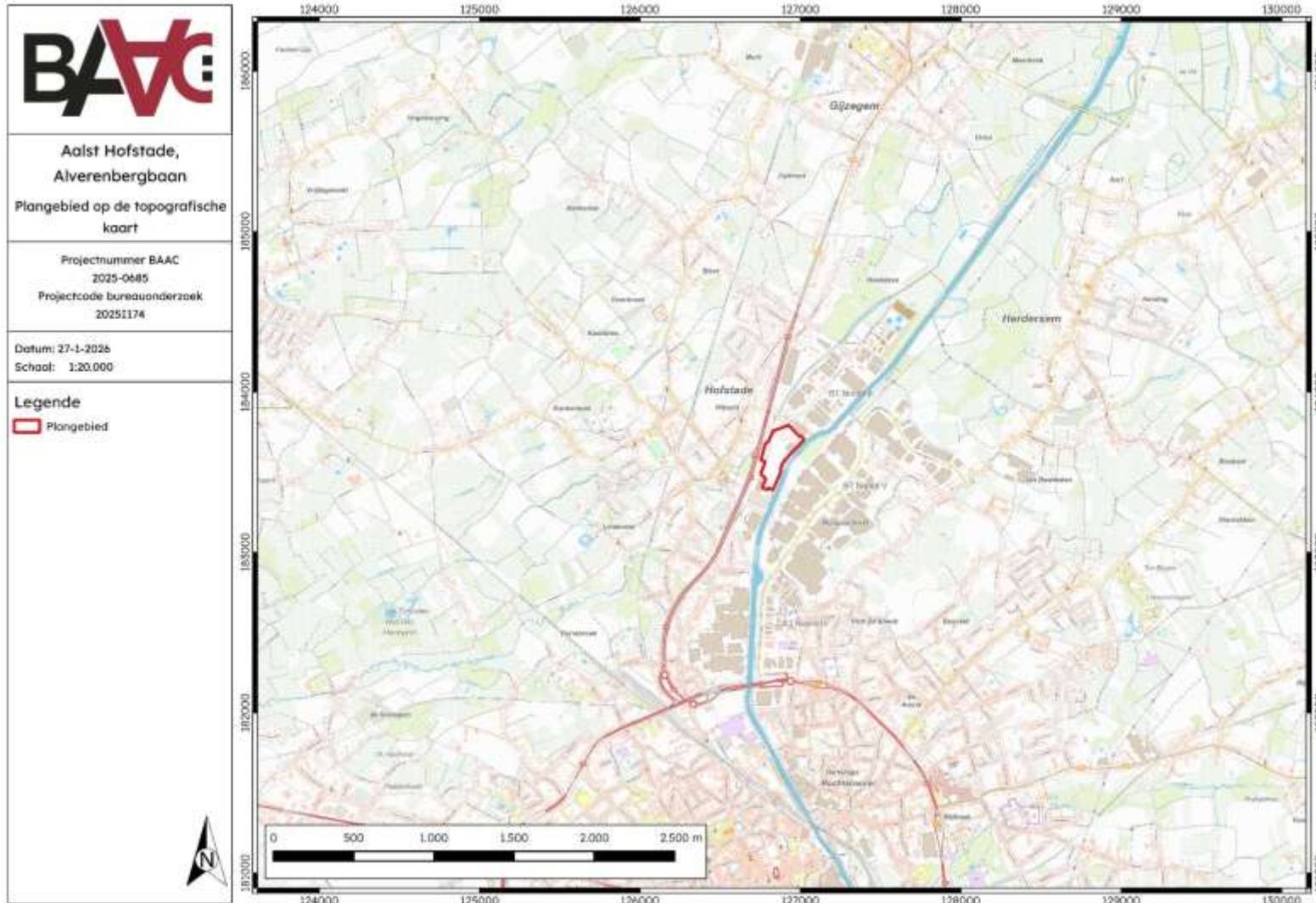
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Aalst Hofstade, Alverenbergbaan		
Ligging	Alverenbergbaan, Hofstade, Aalst, Oost-Vlaanderen		
Kadaster	Aalst, Afdeling 5, Sectie B, Percelen: 1K, 2E, 3F, 16R, 16S, 16T, 17A, 17V, 18A, 19E, 294A, 296A, 295G, 297A, 298A, 299, 300, 300/2, 302A, 302E, 303C, 305G, 305H, 308M, 308N, 320C, 321C, 322B, 330C, 346G		
Coördinaten	Noordwest:	x: 126680,94	y: 183790,36
	Noordoost:	x: 127025,08	y: 183790,36
	Zuidwest:	x: 126680,94	y: 183372,69
	Zuidoost:	x: 127025,08	y: 183372,69
Oppervlakte plangebied	53.490 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	52.304 m ²		
Kartering gewestplan	Industriegebied en bufferzone		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2025-0685		
Bureauonderzoek	Projectcode	2025I174	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Linde Destrebecq (archeoloog)	
	Betrokken derden	Niet van toepassing	

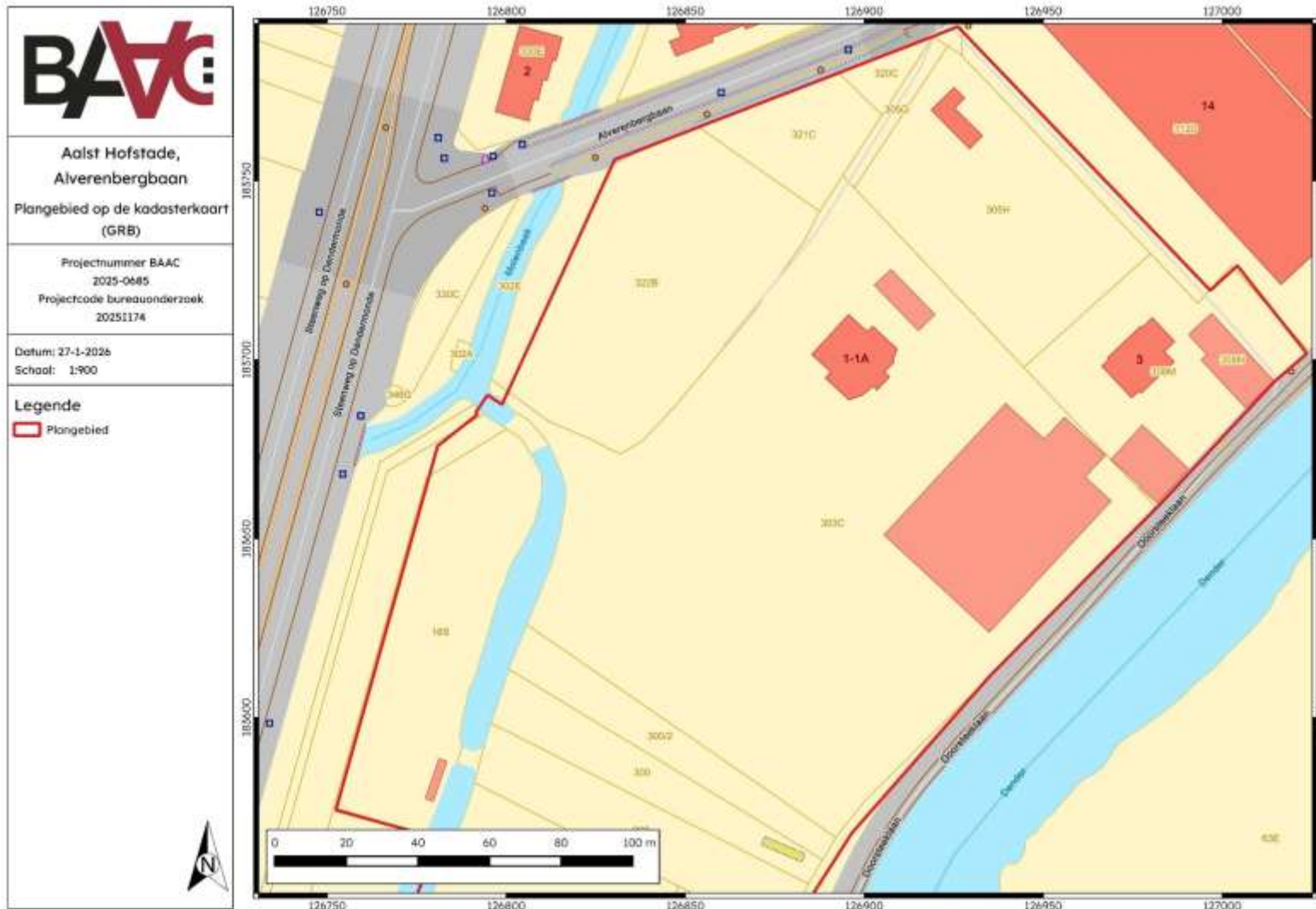
Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

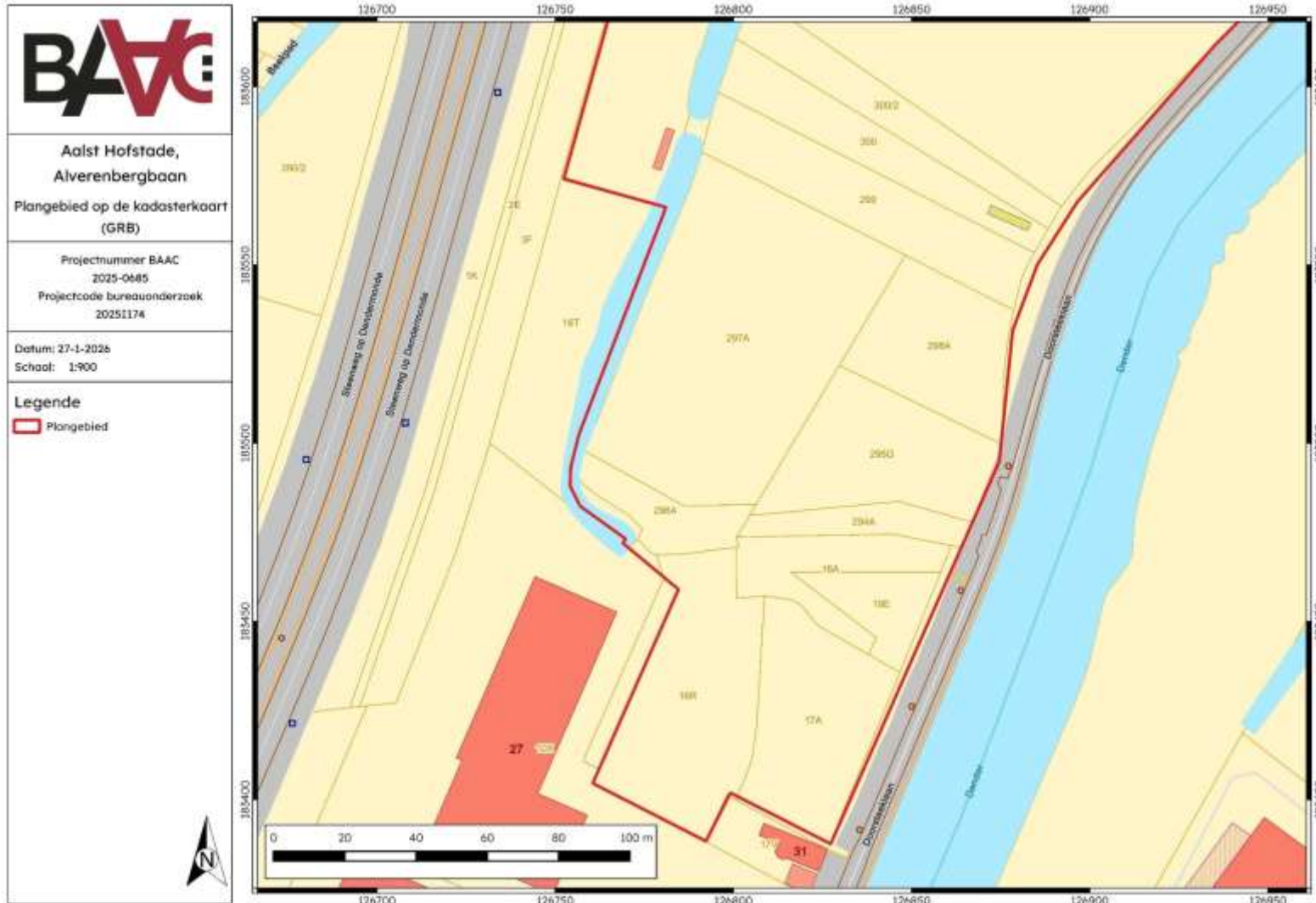
² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 – geografisch

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 27.01.2026)

Plan 2: Plangebied (noord) op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 27.01.2026)

Plan 3: Plangebied (zuid) op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 27.01.2026)

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel vooronderzoek met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van magazijnen, verharding en wadi's) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Aalst Hofstade, Alverenbergbaan* bedraagt ca. 53.490 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 52.304 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische

waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor ‘beschermd onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal.

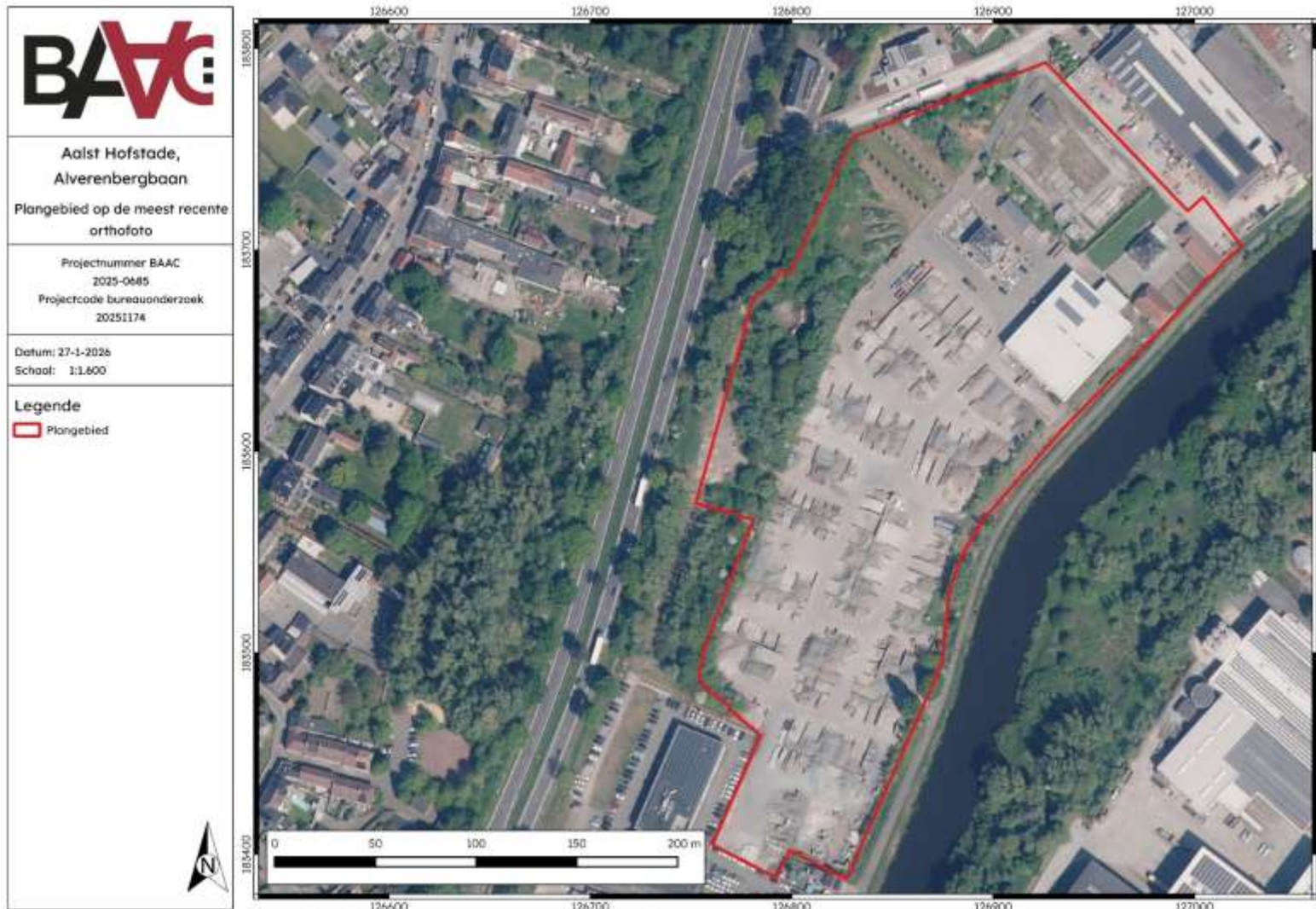
Aangezien het plangebied in industriegebied en bufferzone ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft 53.490 m² bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 52.304 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Het plangebied wordt gebruikt als opslagplaats voor Hofman nv. Het volledige gebied werd verhard voor de stockage van kasseien. In het noorden van de site zijn verschillende gebouwen waarneembaar. In de zuidoostelijke hoek is een woongebouw gesitueerd. De volledige westelijke zijde bestaat uit groenzone die doorsneden wordt door de Molenbeek. Het gebied wordt aan de noordelijke zijde begrensd door de Alverenbergbaan en de Marc Hofmanstraat. Meteen ten oosten van het onderzoeksterrein ligt de Doorsteeklaan die naast de Dender loopt. Ten zuiden is een Audi garage gesitueerd. Tot slot wordt de groenzone begrensd door de Steenweg op Dendermonde.

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025a

Plan 4: Plangebied op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van magazijnen en de aanleg van de bijhorende verharding en wadi's. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

In eerste instantie dient alle huidige bebouwing en verharding gesloopt te worden en alle bomen gerooid te worden over het volledige plangebied. De verstoring die deze ingreep met zich zal meebrengen is onbekend.

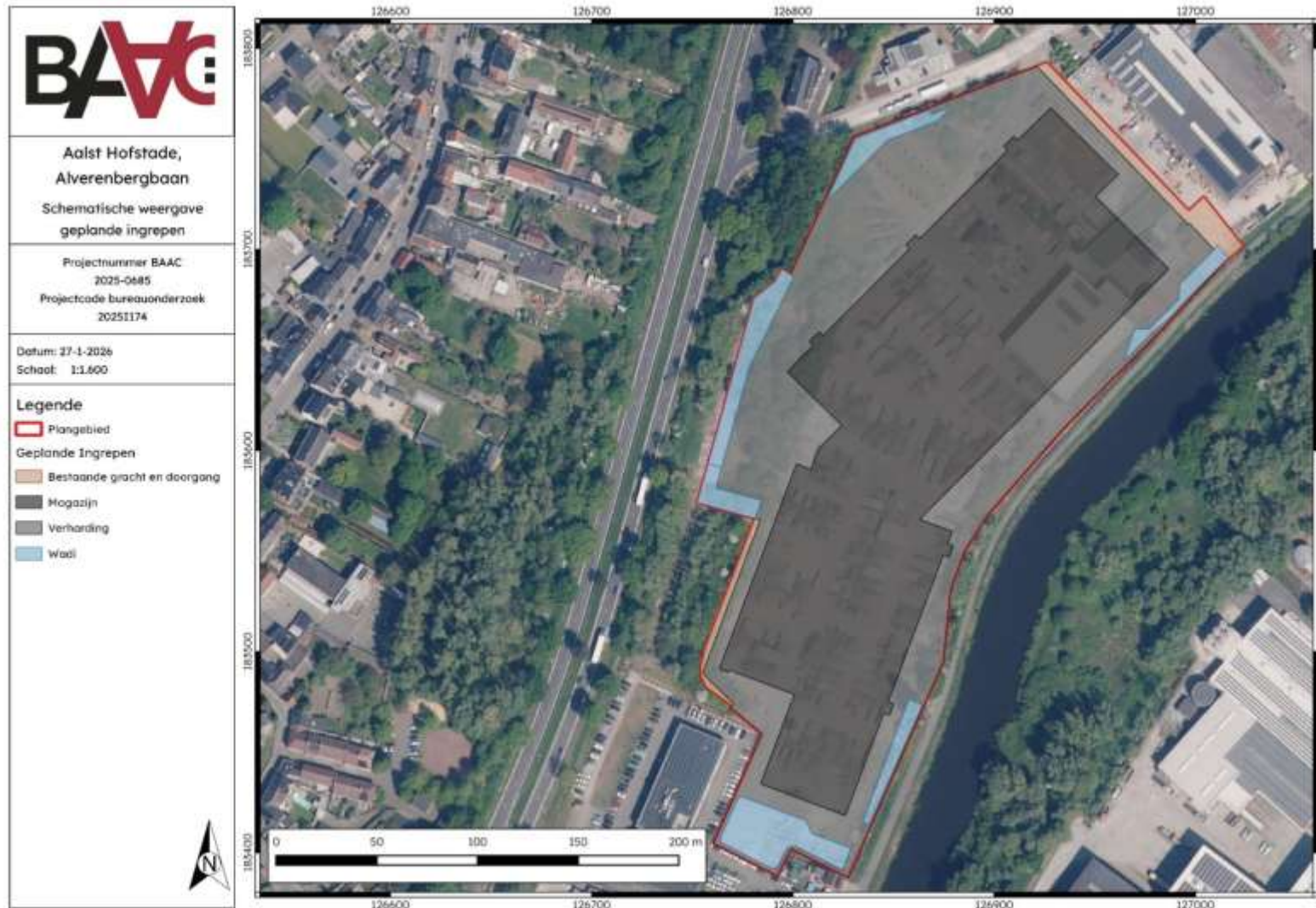
Op het terrein zullen vervolgens nieuwe magazijngebouwen opgetrokken worden met een oppervlakte van ca. 30.000 m². Deze gebouwen zullen de bodem tot maximaal 75 cm onder het maaiveld verstoren.

De magazijnen worden bereikbaar gemaakt door middel van verharding rondom de gebouwen. Dit neemt een oppervlak van ca. 19.140 m² in. Rekening houdende met de gekende nulpas van de vloer van het magazijn zal de verstoring eveneens ca. 75 cm diep bedragen.

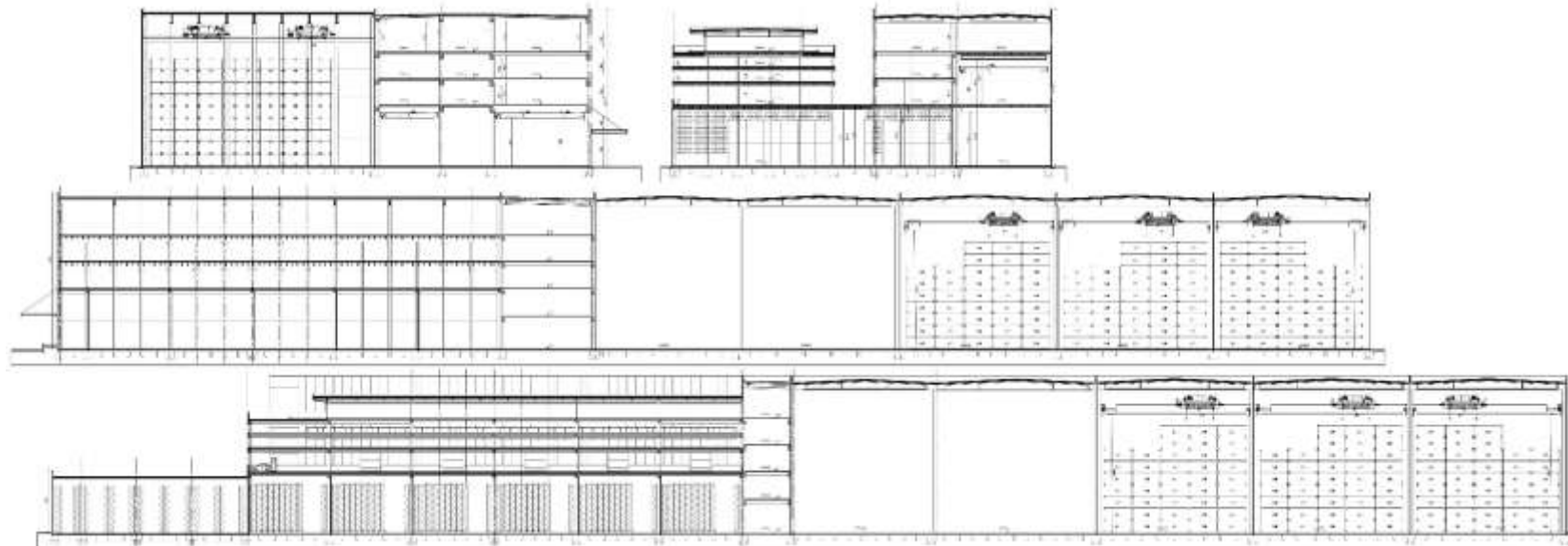
De bouw van de magazijnen en de aanleg van de verharding vereist de nivellering van het terrein wat een variërende mate van verstoring teweegbrengt over het projectgebied.

Langs de grenzen van het plangebied worden in totaal zes wadi's voorzien voor een totale oppervlakte van ca. 3.600 m². Deze wadi's zullen een maximale diepte van 230 cm -mv kennen.

De bestaande gracht in het zuidwesten en de doorgang in het noordoosten blijven behouden.

Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting van de magazijnen⁵

Figuur 3: Doorsnede van de toekomstige inplanting van de wadi's⁶

⁵ Plan angebracht door initiatiefnemer. Plannen in hogere resolutie opgenomen in bijlage.

⁶ Plan angebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

De opdrachtgever plant de bouw van nieuwe magazijnen met bijhorende aanleg van verharding en wadi's. In onderstaande tabel worden de geplande bodemingrepen met de oppervlakte en diepte die gepaard gaan met deze werken weergegeven.

Deze impactanalyse rekent een buffer in van 20 cm bovenop de geplande ingreep. Het is namelijk waarschijnlijk dat de ondergrond onmiddellijk onder de geplande werken eveneens in enige mate geroerd zal worden bij de uitvoering van deze werken door impact van werfverkeer, weersinvloed, drukverschillen, verschil in waterhuishouding en dergelijke meer.

Tabel 1: Geplande bodemingrepen met oppervlakte en verstoringsdiepte

Bodemingreep	Oppervlakte (m ²)	Maximale diepte (cm)
Magazijnen	Ca. 30.000	Max. 95
Wadi's	Ca. 3.600	250
Verharding	Ca. 19.140	Max. 95
Nivellering	Ca. 52.304	Variërend

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er nog gebouwen op het terrein staan die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de gebouwen uitgevoerd dient te worden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten, afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen⁷ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen⁸, tenzij anders vermeld.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart

⁷ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

⁸ DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 – geografisch

- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal (afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen⁹). Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart¹⁰
- Villaretkaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

⁹ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

¹⁰ CAI 2024

2.2 Assessment

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

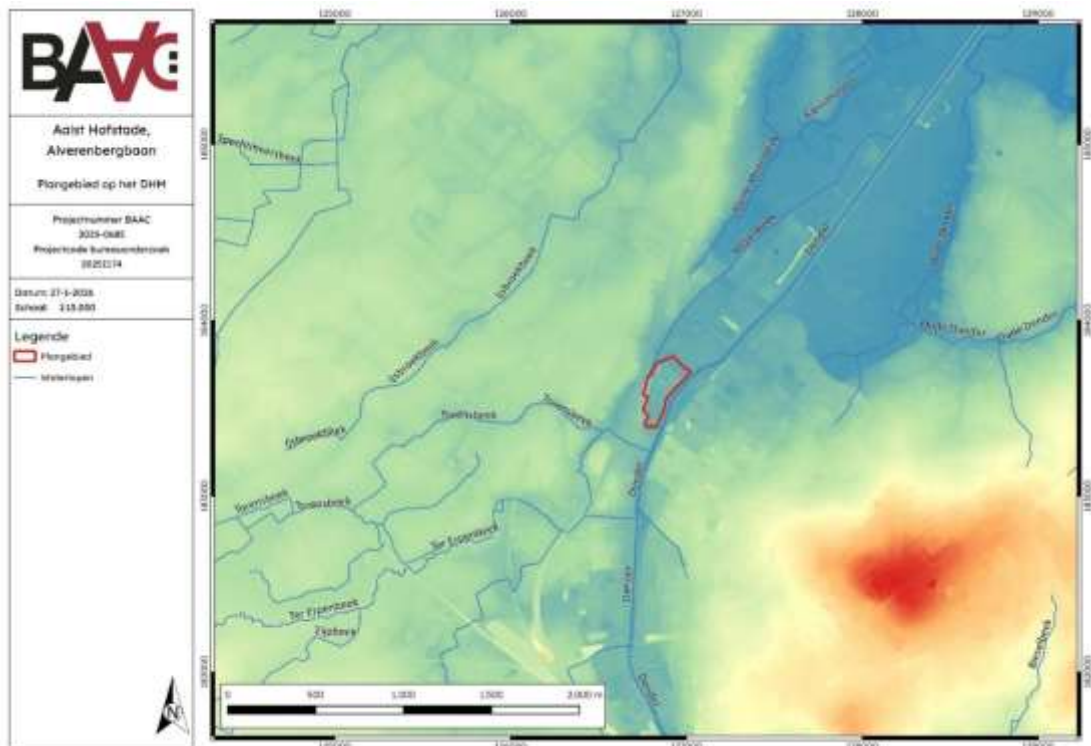
2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1-Plan 3. Het plangebied is in het noorden gelegen aan de Alverenbergbaan en de Marc Hofmanstraat. Ten oosten ligt de Doorsteeklaan en de Dender. Ten westen loopt de Steenweg op Dendermonde en ten zuiden wordt het plangebied begrensd door een Audi garage. In de omgeving zijn in het noorden en het zuiden industrieterreinen gesitueerd. In het westen zijn vooral woningen waarneembaar.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 5,30 en + 32,67 m TAW. Door dit gebied loopt de Dender met aftakkingen in verschillende beken.

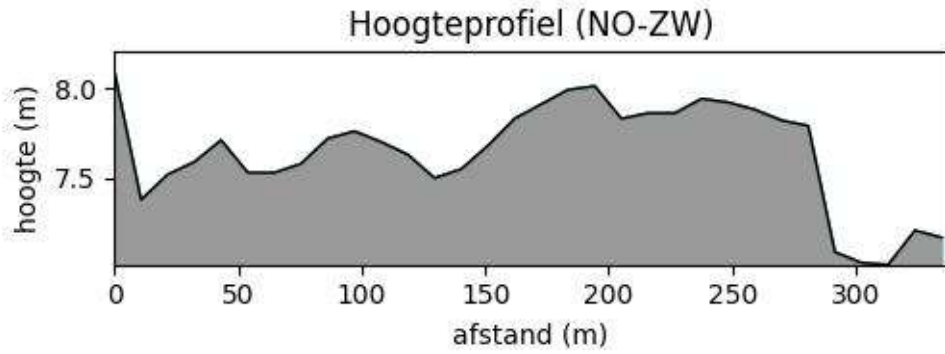
Het plangebied zelf bevindt zich tussen + 6,40 en + 9,30 m TAW. Het oostelijke deel van het plangebied is lager gelegen dan het westelijke deel. Beide delen worden van elkaar gescheiden door een aftakking van de Molenbeek. Het lagergelegen deel komt overeen met de verharding, het hoger gelegen deel met de groenzone. De opslagzone werd vermoedelijk afgegraven en genivelleerd. In het noordoosten is een lager gelegen zone gesitueerd.

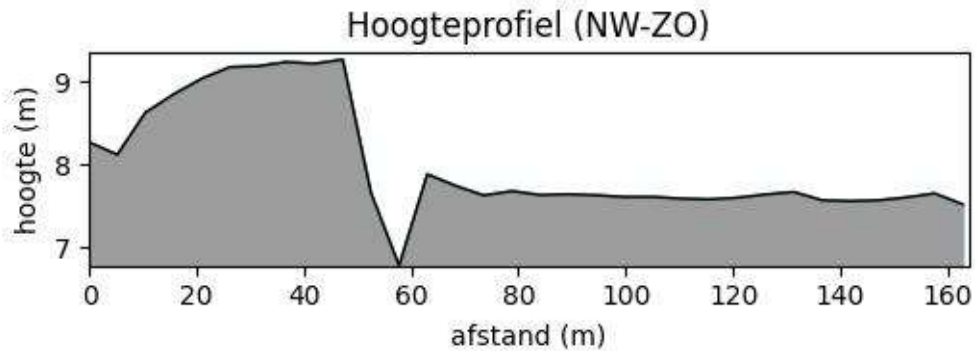
Plan 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

Plan 7: Plangebied en hoogterloop op het DHM (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

Figuur 4: Hoogterloop terrein: NO-ZW

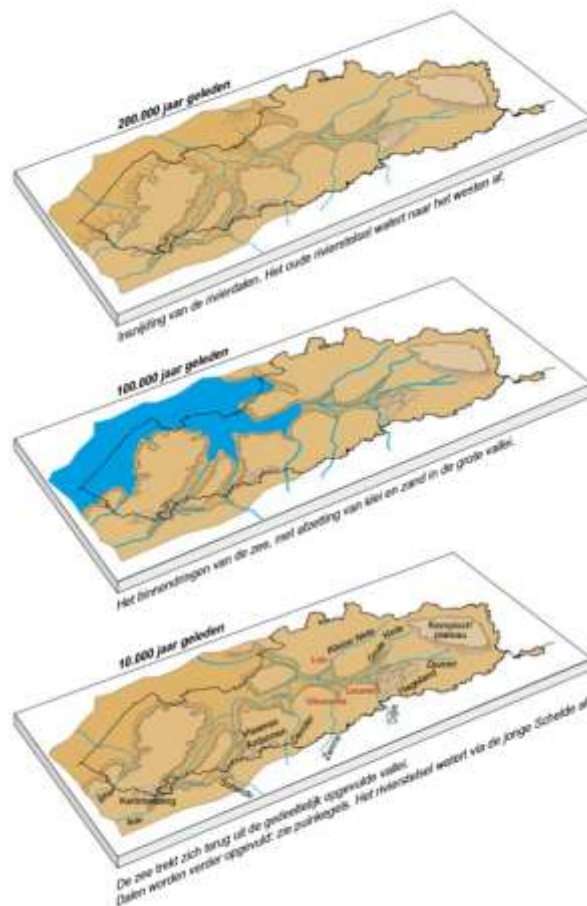

Figuur 5: Hoogterloop terrein: NW-ZO

Landschappelijke situering

Het plangebied is in geomorfologisch opzicht gelegen in de Vlaamse Vallei (Figuur 6). Dit is een depressie (in feite een complex van deels bedolven thalwegen) die vanaf het midden-cromerien door fluviatiele processen is uitgeschuurd tot diep in het paleogeen- en neogeensubstraat en in de loop van het weichseliaan opgevuld is geraakt. De dikte van dit jong-quartaire opvulpakket kan meer dan 25 m, en plaatselijk zelfs tot 30 m bedragen. De Vlaamse Vallei vormt een lange zandige vlakte waarvan de kern is gelegen ten noorden van Gent, tussen Maldegem en Stekene. De hoogte ligt gemiddeld lager dan + 10,00 m TAW. De Vlaamse Vallei heeft oostelijke en zuidelijke uitlopers. De zuidelijke uitlopers vallen min of meer samen met de Leievallei, de Boven-Schelde en Dendervallei. De oostelijke uitlopers strekken zich uit over de as Rupel-Dijle-Demer tot in de buurt van Werchter. In vergelijking met de Scheldevallei komen in de Leievallei dikkere afzettingen over een grotere breedte voor. Het quartaire dek is er dikker en aan de westelijke zijde ook lemiger.¹¹

De topografie van de Vlaamse Vallei wordt deels bepaald door tertiaire getuigenheuvels uit het paleogeen en neogeen, die in de ondergrond aanwezig zijn. Tevens komt op het laagterras een microreliëf voor dat is gevormd door eolische dekzanden en boreale stuifzandduinen. Daarnaast zijn lokaal ook niet-geërodeerde restanten van de verwilderde fluvioperiglaciale, pre-holocene dalbodem aanwezig in de vorm van donken. Het laagterras wordt ontwaterd door een complex van beekjes waarvan het grootste deel afwatert in de richting van de Leie of de Schelde.¹²

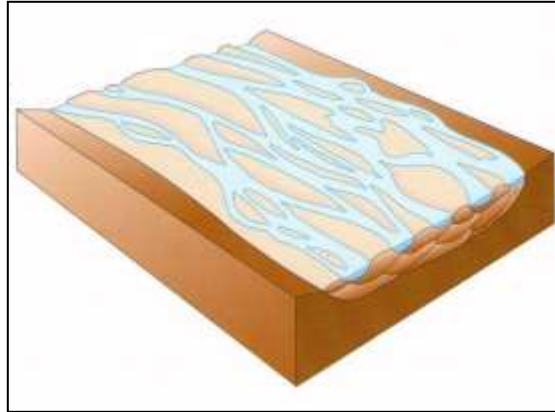

¹¹ BORREMANS 2015, p.211

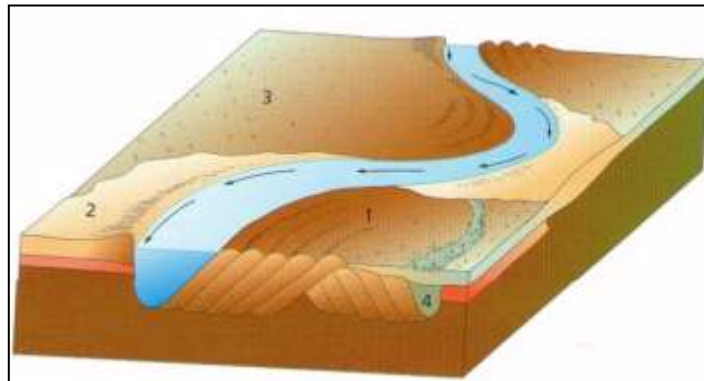
¹² DE MOOR 2000b

Figuur 6: De vorming van de Vlaamse Vallei in de loop van het pleistoceen.¹⁵

In het laat-pleistoceen (130.000-11.650 BP¹⁴) werd de Vlaamse Vallei in haar definitieve vorm uitgeschuurd, tot diep in het paleogeen- en neogeensubstraat. Het diepste punt van deze uitschuring werd bereikt op de overgang van het eemiaan (130.000-117.000 BP) naar het weichseliaan (117.000 BP-11.650 BP). In deze periode waren de Leie en de Schelde meanderende rivieren met een sterk veranderende loop. De kustlijn kwam gedurende het emiaan ongeveer overeen met de huidige kustlijn. Tijdens het weichseliaan werd het klimaat kouder en verkregen de rivieren als gevolg hiervan een vlechtend geulenpatroon (Figuur 7).¹⁵

Figuur 7: Schematische voorstelling van een vlechtend geulenpatroon, zoals dit in de Vlaamse Vallei actief was in het weichseliaan.¹⁶

Figuur 8: Schematische voorstelling van een meanderend rivierenpatroon, zoals dit in de vallei van de Schelde actief is vanaf het laat glaciaal.¹⁷ 1: Kronkelwaarden (binnenkant van de rivierbocht), 2: Oeverwal (buitenkant van de rivierbocht), 3: Komgronden, 4: Oude, verlande riviermeander.¹⁸

Het vroeg-pleniglaciaal (117.000-76.000 BP) werd gekenmerkt door een zeer koud en vochtig klimaat, vlechtende riviersystemen en de aanwezigheid van permafrost (permanent bevroren ondergrond). Als gevolg van dit laatste waren de insnijdingen beperkt. De beperkte vegetatie zorgde voor onvoldoende bescherming van de hellingen tegen het smeltwater dat in het voorjaar vrijkwam.¹⁹ Fluvioperiglaciale accumulatie domineerde en de Vlaamse Vallei werd

¹⁵ CARTOGIS 2022

¹⁴ BP = *Before Present*, waarbij het heden gelijkgesteld is met het jaar 1950 n.C.

¹⁵ DE MOOR 2000b

¹⁶ VAN STRYDONCK et al. 2000

¹⁷ VAN STRYDONCK et al. 2000

¹⁸ VAN STRYDONCK et al. 2000

¹⁹ VERBRUGGEN et al. 1991, pp.360-361

door geleidelijke aggradatie opgevuld met afbraakmateriaal van het paleogeen- en neogeensubstraat. Tijdens de lente werd door het smeltwater zand en leem afgezet over de ganse breedte van de vallei. Tijdens de daaropvolgende zomer nam het debiet af en trok het water zich terug naar het hoofdstroomgebied. In de actieve geulen werd nog steeds zand afgezet, terwijl in de depressies in de valleivlakte leem sedimenteerde. De fluvioperiglaciale afzettingen zijn opgebouwd uit materialen die onder koude condities werden aangevoerd, door regen- en smeltwater van sneeuw of bodemijs, en vertonen een uiteenlopende lithologische opbouw en duidelijke laterale facieswisselingen.²⁰

Tijdens het laat-pleniglaciaal (76.000-14.640 BP) trad een zeer koude en droge periode op, waarbij de vegetatie zeer beperkt was en winden vat kregen op het zandoppervlak in een schaars begroeide poolwoestijn.²¹ Hierbij werden dekzandruggen afgezet die transversaal op de toen heersende noord- tot noordwestelijke winden lagen. Door superpositie ontstond een langgerekte dekzandgordel, met een steile, zuidwaarts gerichte lijszijde en een zachte noordwaarts gerichte loefzijde. Het gaat hierbij om een pakket van kalkloze, homogene en goed gesorteerde, fijne tot middelmatig fijne zanden met een dikte van 1 tot 5 m. De noordwaarts gerichte afwatering werd hierdoor afgedamd, waardoor langs de zuidrand van dekzandrug verschillende paleomeren ontstonden. Het verwilderde riviersysteem boog oostwaarts af om via het doorbraakdal van Hoboken en de Beneden-Schelde zijn weg naar de zee te zoeken.²²

Tijdens het laat-glaciaal (de laatste fase van het weichseliaan, 14.640-11.650 BP) en in het holoceen (11.650 BP tot nu) verbeterde het klimaat opnieuw en verkregen de Leie en Schelde opnieuw een meanderend patroon (Figuur 8). Het huidige oppervlak valt dan ook grotendeels samen met dat van de laatste fluvioperiglaciale afzettingen uit het Weichseliaan. De rivieren sneden zich vanop dat niveau in, wat mede gefaciliteerd werd door de verdwijnende permafrost, waardoor een laagterras ontstond. Later werden deze vroeg-holocene dalen als gevolg van de stijgende zeespiegel en erosiebasis weer gedeeltelijk opgevuld met alluviale afzettingen.²³ Tijdens de koudere dryasperioden binnen het laat-glaciaal werden rivierduinen gevormd door lokale verstuiving van zanden uit de drooggevallen rivierbeddingen. Soms werden deze tijdens het Holoceen nog eens lokaal herwerkt, waardoor stuifzandduinen ontstonden.²⁴

Gedurende het holoceen heeft de Schelde zich als een *underfit river* ingesneden in de brede vallei. Heden ten dage heeft de rivier een breedte van enkele tientallen meter en slingert zij zich met grote meandervormige kronkels doorheen de valleibodem. In de loop van de 2^e helft van de 19^e en 20^e eeuw werd de loop van de Leie en de Schelde steeds meer rechtgetrokken in het kader van een grootschalig moderniseringsprogramma dat de waterafvoer moest verbeteren en de rivier bevaarbaar maken voor grotere schepen. Hierbij werden dijken aangelegd, oevers verstevigd en oude meanders afgesneden. Als gevolg hiervan werd het historische landschapspatroon deels weggevaagd en werden veel van de oorspronkelijke gras- en meerslanden opgehoogd voor landbouw, industrie en bewoning.²⁵

Paleogeen en neogeen (tertiair)²⁶

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Tielt, Lid van Kortemark (TtKo) (Plan 8). Het betreft een mariene lithostratigrafische eenheid

²⁰ BORREMANS 2015, pp.216-217

²¹ VERBRUGGEN et al. 1991, p.361

²² BORREMANS 2015, p.219

²³ DE MOOR 2000b

²⁴ BORREMANS 2015, p.219

²⁵ DE MOOR et al. 1997

²⁶ DE GEYTER 1996

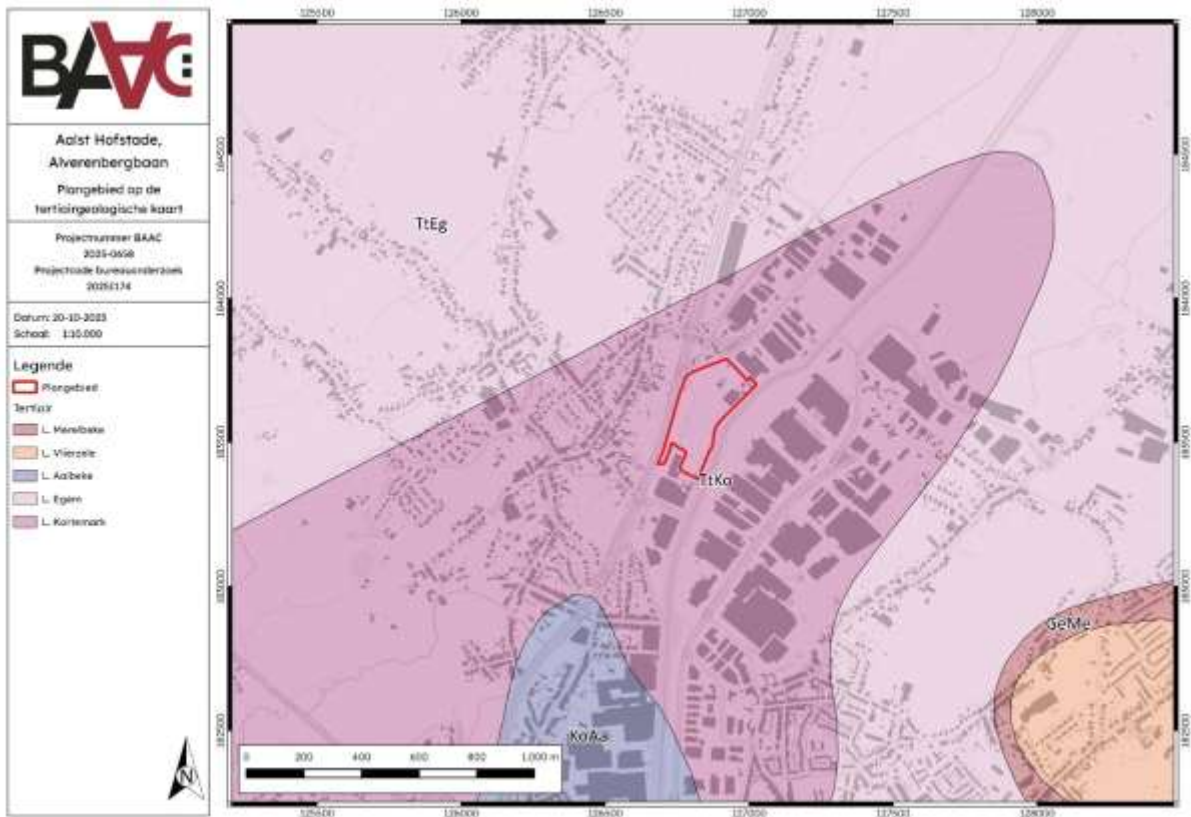
en bestaat uit een compacte kleiige, fijne silt met zandige intercalaties. Het Lid van Kortemark is gemiddeld 12 m dik.

Quartair²⁷

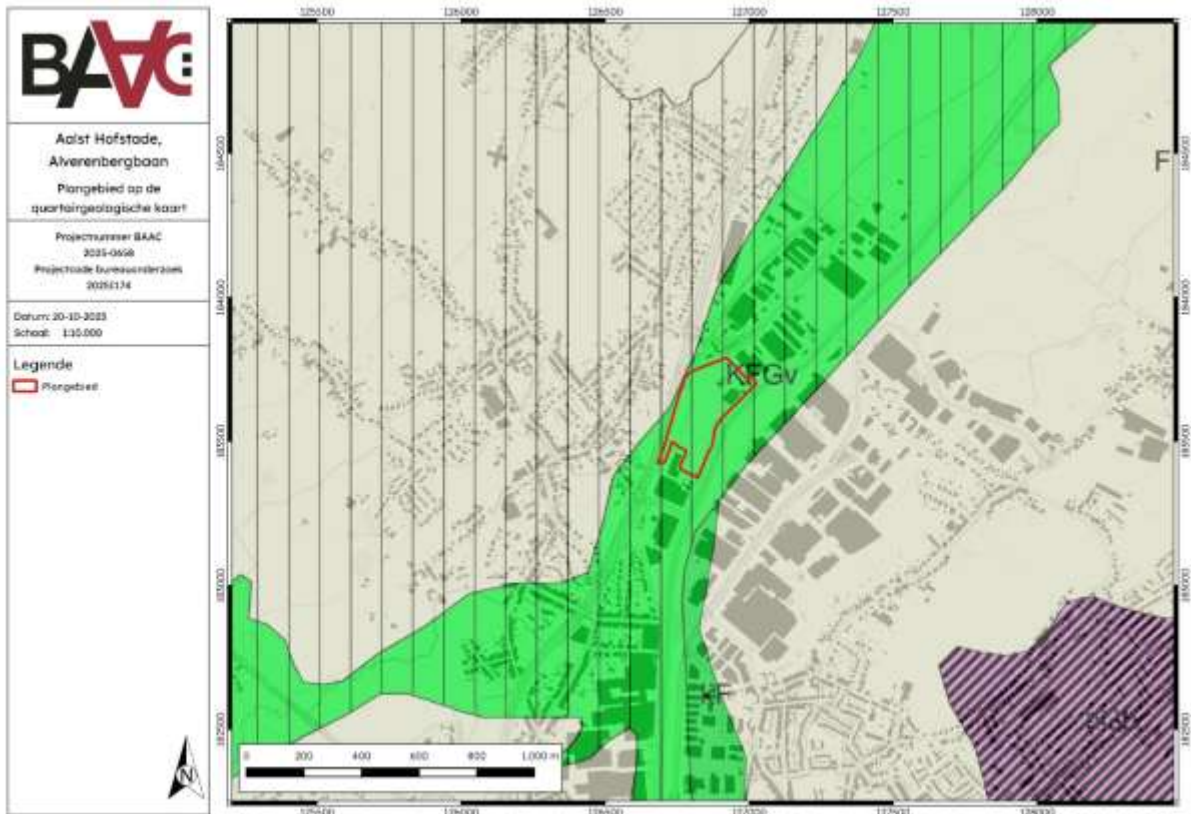
Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als KFGv (Plan 9). Dit type bestaat uit volgende lithostratigrafische eenheden (van jong naar oud):

- Holoceen alluviaal zandig facies (K): Sterk variërend van kleiig of leemhoudend zand tot zuiver zand; vertoont geen profielontwikkeling. Bevat insluitsels van planten- en baksteenrestjes. Deze eenheid werd afgezet als alluviale sedimenten, met uitsluiting van eolische en fluvio-eolische sedimenten, het kan echter wel zandige sedimenten omvatten die afgezet zijn als puinwaaiers van zijbeken in de grotere valleien, in het bijzonder de Scheldevallei. Sommige zandige lithosomen die binnen deze eenheid voorkomen zijn duidelijke oeverwalafzettingen (onder andere ter hoogte van de oude Scheldemeander van Overmere) of ook zomerbeddings sedimenten die de opvulling vormen van vroegere wintergeulen. Andere behoren tot puinwaaierrestjes van zijbeken.
- Weichseliaan fluvioperiglaciaal faciës (F): Overwegend zandige afzettingen. De sedimentaire structuren zijn overwegend kruisgelaagd met elkaar snijdende trogvormige sets die een opeenvolging van geulinsnijdingen en geulopvulling vertegenwoordigen, typisch voor een verwilderd rivierenstelsel. Plaatselijk komen snelle afwisselingen en combinaties voor van klei en leem over zand tot grindhoudend grof zand. Er komen ook venige intercalaties of vegetatiehorizonten voor. In vele gevallen komt in het zandig pakket een overwegend lemige tussenlaag van fluviaale oorsprong voor. De insluitsels bestaan uit grindelementen, kleikeien, plantengruis, quartaire zoetwaterschelpjes en landslakjes. Het faciës werd hoofdzakelijk gevormd door verwilderde rivieren die onder periglaciale omstandigheden van de laatste ijstijd (vooral vroeg- en midden-weichseliaan) actief waren. Accumulatie van sedimenten wisselden plaatselijk en tijdelijk af met erosiefasen.
- Vroeg - Weichseliaan valleibodemgrind (Gv): Vaak een dik pakket grof heterogeen materiaal. Het bestaat uit zand, met soms grove vegetatieresten, soms wordt er ook klei beschreven, maar vooral grind is dominant aanwezig. Het grind is opgebouwd uit sedimenten van verschillende oorsprong (zandsteenkeien, silex). De afzetting is het dikst in de nabijheid van Aalst. Ze treden op aan de basis van de grote alluviale valleien alsook in interfluviale gebieden, zoals ten noordwesten van Aalst (het is de vraag of het de oude Dender loop betreft). Het grind vertoont veel gelijkenissen met het puinwaaiergrind van de afzetting van Dendermonde en wordt daarom als vroeg - Weichseliaan beschouwd.

²⁷ GEOPUNT 2025; DE MOOR 2000a

Plan 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 20.10.2025)

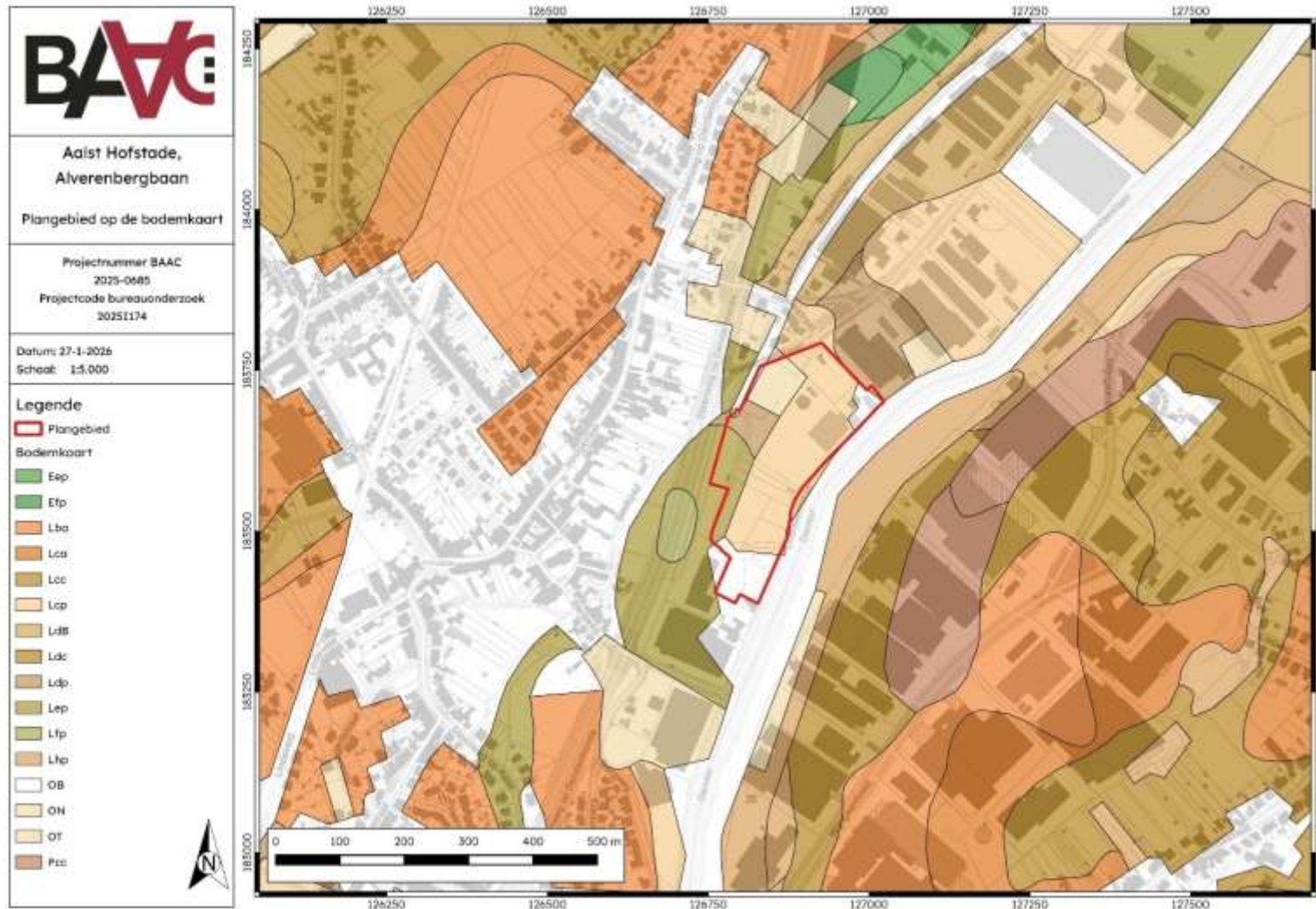

Plan 9: Plangebied op de quartaairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 20.10.2025)

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB, OT, Lep, Lfp, Lcp en Ldp (Plan 10). Het betreft matig droge tot zeer natte zandleembodems zonder profiel.

- OB: Bebouwd gebied
- OT: Vergraven terrein
- Lep: Natte zandleembodem zonder profiel
- Lfp: zeer natte zandleembodem zonder profiel
- Lcp: matig droge zandleembodem zonder profiel
- Ldp: matig natte zandleembodem zonder profiel

Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 27.01.2026)

2.2.2 Historisch kader²⁸

De dorpskom van Hofstade ontwikkelde zich naast de oude Dender en groeide in westelijke richting aan. Eerst langs de Hoogstraat (of Heirbaan) en verder langs de Zijpstraat naar de Kamdries. Op de Steenweg werden de grondvesten van een Romeins gebouw en vaatwerk gevonden, daterend van 70-100 n.C. De eerste vermelding (in 1096) leert dat de abdij van Vorst hier grote eigendommen bezat. De Heren van Hofstade hadden toen een heerlijkheid die later het persoonlijke bezit werd van de Graaf van Vlaanderen en in 1630 naar de baron van Lede, Willem Bette, ging. Dankzij de vruchtbare bodem was Hofstade voorheen een typisch landbouwdorp met enkele zeer belangrijke omwalde hoeven.

2.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart (Plan 11) is te zien dat het plangebied uit akkerland bestaat. De percelen worden van elkaar gescheiden door middel van bomen. Aan de oostelijke kant grenst het plangebied aan de 'Nouvelle coupure de la Dender'. Ten oosten is 'Hofstaede' gesitueerd. Het betreft een kleine bewoningsconcentratie met een kerk in het centrum. Ten noorden van het plangebied bestaat de omgeving uit landbouwgrond. Op ca. 400 m ten noordwesten van het onderzoeksterrein is 'Chateau de Wachene' gelegen. Ook ten zuiden bestaat de omgeving vooral uit akkerland. 'Aelst' wordt op ca. 2,5 km van het plangebied weergegeven.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten (Plan 12) beelden ter hoogte van het plangebied de percelering uit. Daarnaast is in het noorden van het terrein een gebouw weergegeven. Daarnaast blijft de situatie binnen en rondom het plangebied ongeveer gelijk.

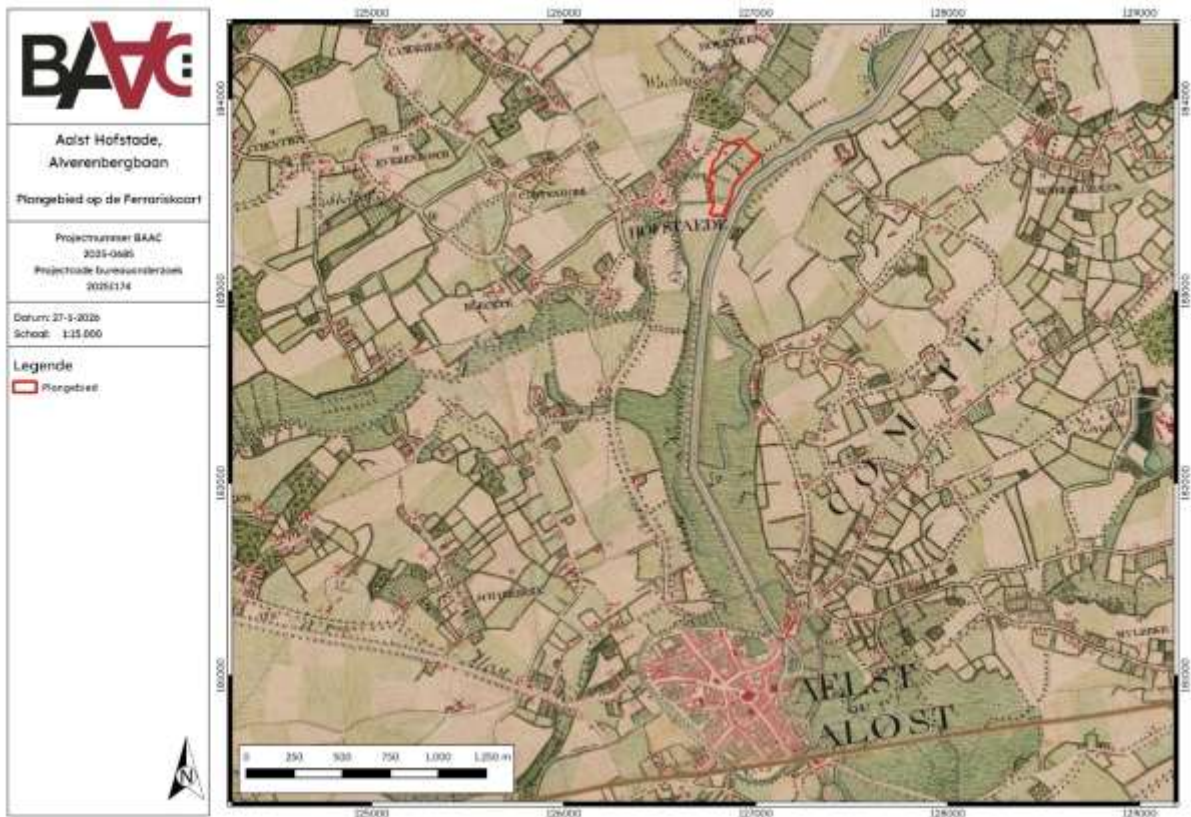
Topografische kaart (1873)

Op de topografische kaart van 1873 wordt het plangebied afgebeeld met één gebouw in het noordoosten. Het zuidwestelijke deel bestaat uit groenzone die begrensd wordt door een aftakking van de Molenbeek. De molenbeek zelf stroomt langs de noordwestelijke zijde van het terrein. Ten noorden van het plangebied wordt nu ook een straat aangeduid.

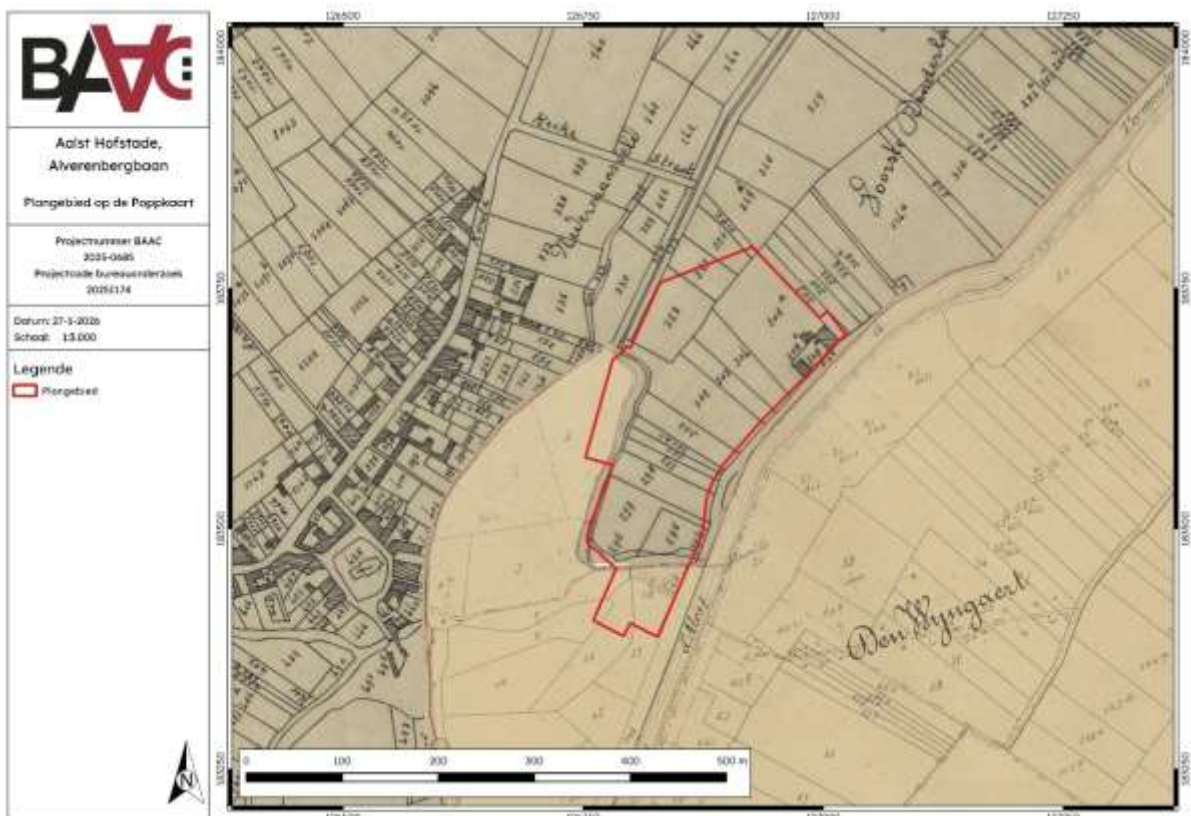
Topografische kaart (1981)

Meerdere gebouwen zijn zichtbaar in het noorden en het zuiden van het plangebied op de topografische kaart van 1981. De noordwestelijke hoek van het onderzoeksterrein wordt nu begrensd door een straat. Ten westen is de steenweg op Dendermonde weergegeven. Ten noorden, oosten en zuiden zijn gebouwen voor industriële doeleinden gesitueerd en ook de woningconcentratie van Hofstade is sterk gestegen.

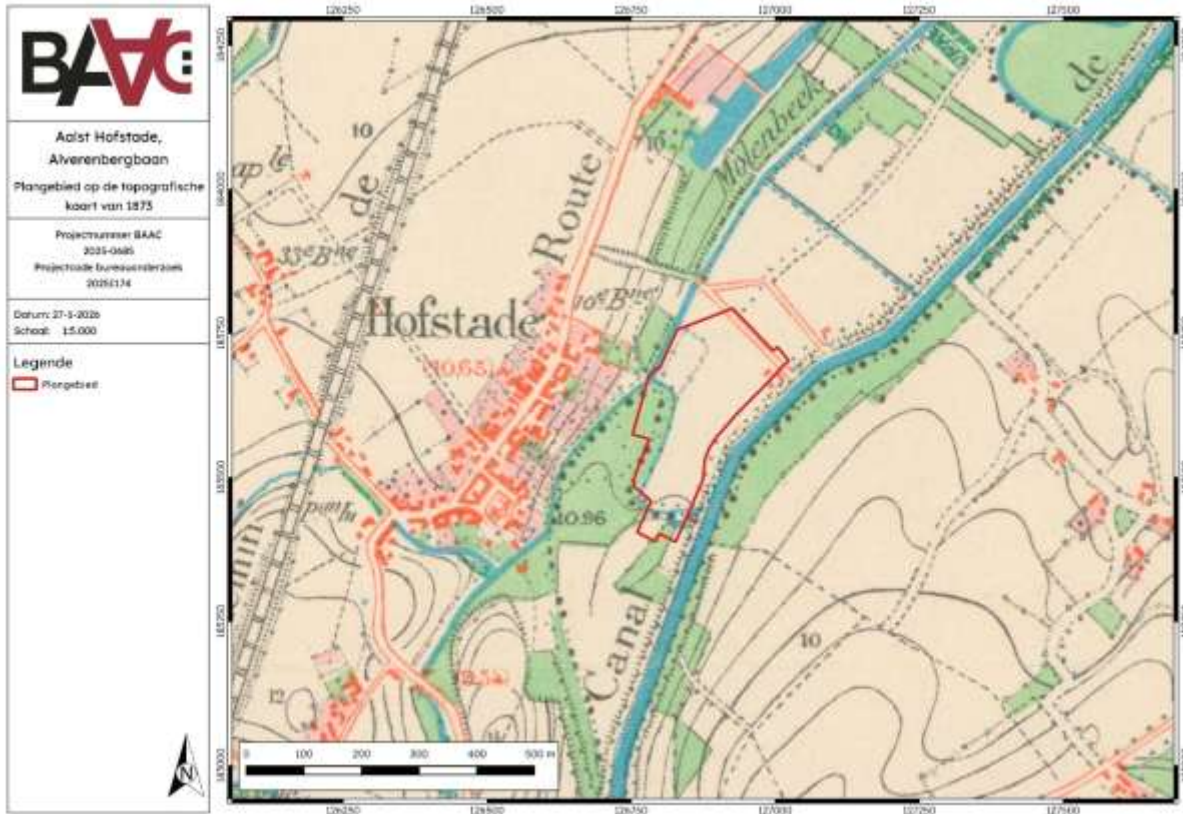
²⁸ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2024

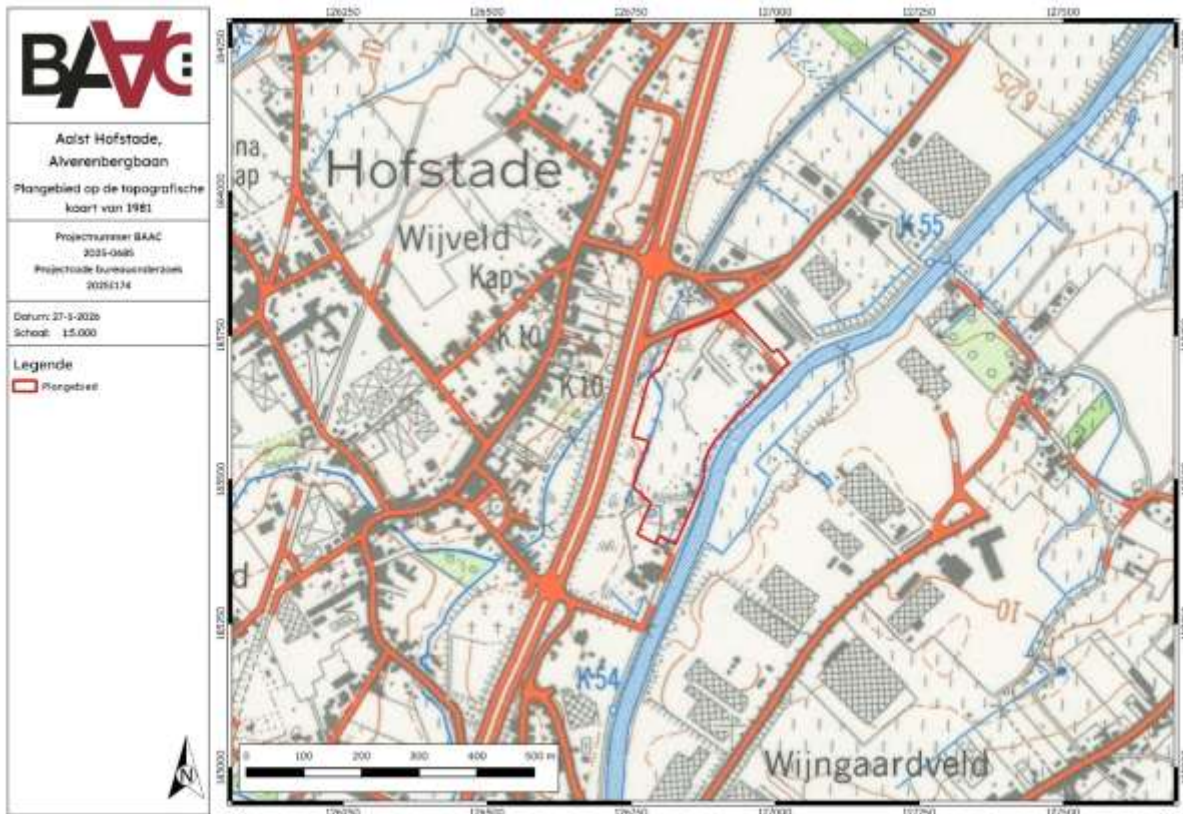
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 27.01.2026)

Plan 12: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 27.01.2026)

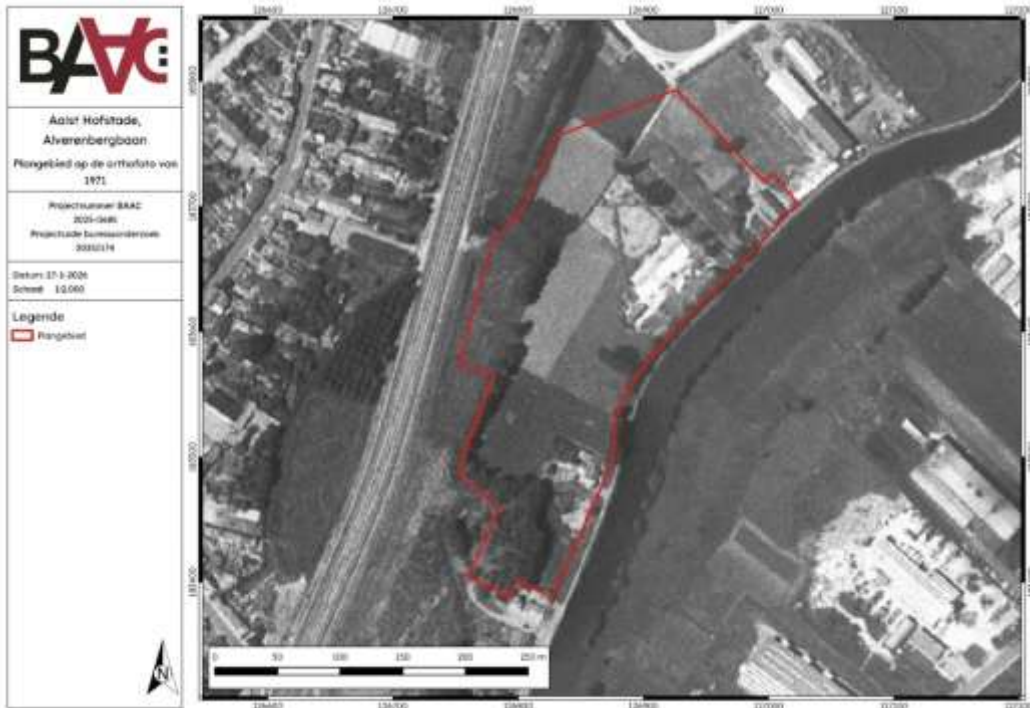
Plan 13: Plangebied op de topografische kaart van 1873 (analoog; 1:1.250; 27.01.2026)

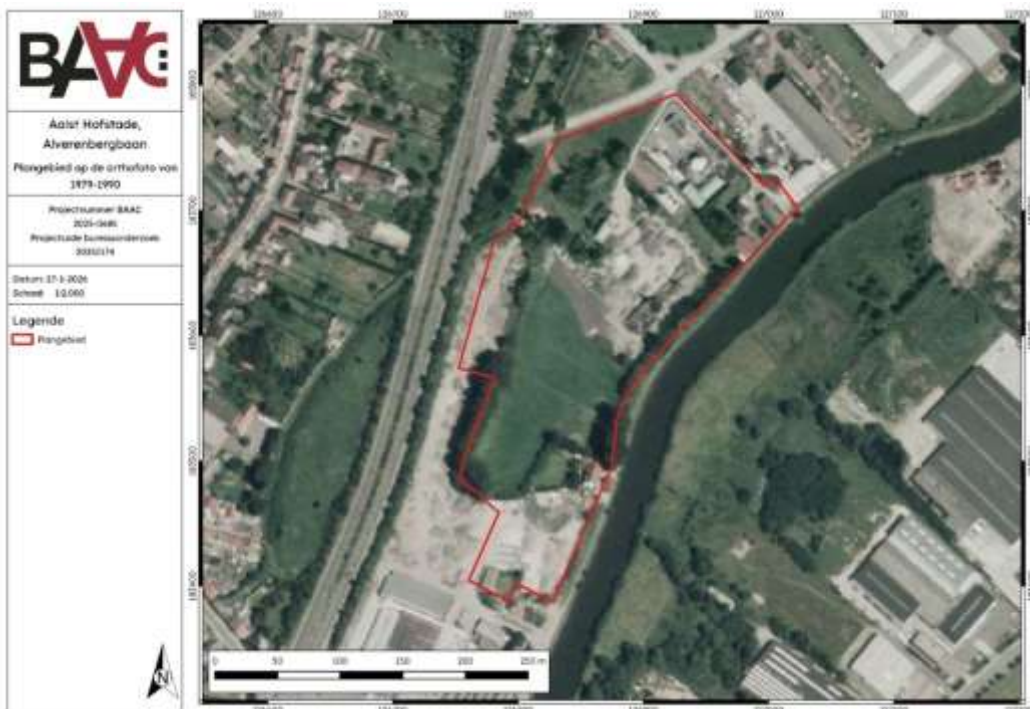
Plan 14: Plangebied op de topografische kaart van 1981 (analoog; 1:1.250; 27.01.2026)

2.2.4 Orthofotografische bronnen

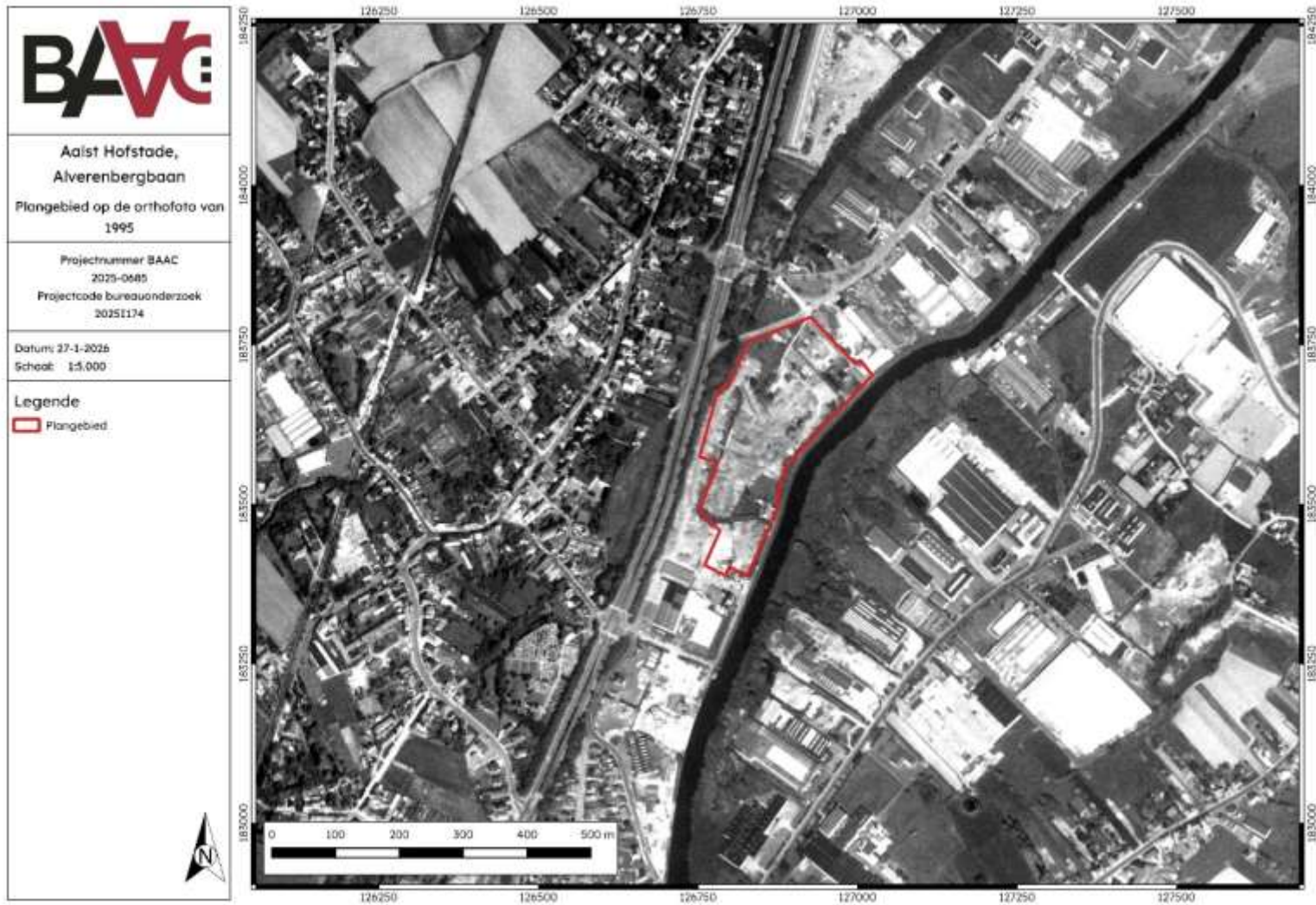
Op de orthografische foto's van 1971 tot 1995 is de evolutie zichtbaar van het plangebied waarbij het volledige oppervlak uiteindelijk verhard wordt en delen van het oppervlak bebouwd worden.

Plan 15: Plangebied op de orthofoto van 1971 (analoog; 1:1; 27.01.2026)

Plan 16: Plangebied op de orthofoto van 1979-1990 (analoog; 1:1; 27.01.2026)

Plan 17: Plangebied op de orthofoto van 1995 (analoog; 1:1; 27.01.2026)

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Alverenbergbaan zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 18).²⁹ Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 2):

Op zeven locaties (CAI ID's: 158316, 158317, 158322, 158323, 158325, 158326 en 158327) werd lithisch materiaal uit de steentijd aangetroffen door middel van archeologische veldkartering. Deze waarden zijn allen op gemiddeld 900 m ten noordwesten van het plangebied gesitueerd.

Twee waarden zijn in de Romeinse tijd gesitueerd. De waarde te Blekte-Lindeveld (CAI ID 30632) betreft een toevalsvondst in de vorm van gebouwplattegronden en ligt op ca. 1 km ten zuidwesten van het onderzoeksterrein. In Wijngaardveld (CAI ID 30624), ca. 700 m ten noordoosten van het plangebied, werden tijdens een opgraving grondsporen aangetroffen.

Uit de middeleeuwen zijn zes meldingen gemaakt ten noorden en ten westen van het terrein. Aan parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart (CAI ID 31966) werd een opgraving uitgevoerd waarbij grondsporen werden blootgelegd in de vorm van inhumatiegraven, kerken en vlakgraven. De overige vijf waarden (CAI ID's: 30630, 31965, 36337, 155481, 155482) betreffen hoeven, sites met walgracht, kastelen en motteheuvels die werden opgespoord op basis van erfgoedonderzoek, archeologische veldkartering en toevalsvondsten.

Tot slot zijn drie meldingen gemaakt van locaties die uit meerdere periodes stammen.

In de Kasteelstraat (CAI ID 984207) (ca. 600 m ten noordwesten van het plangebied) werd een opgraving uitgevoerd waarbij losse Romeinse vondsten, steentijd vondsten, vroege ijzertijd aardewerk, een late bronstijd/vroege ijzertijd urnenveld, een late bronstijd langbed, een ijzertijd nederzetting en Romeinse graven werden aangetroffen. De aangetroffen site behoort tot de periodes van het mesolithicum tot het laatneolithicum, van de late bronstijd tot de Romeinse tijd en van de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd.

Voorgaand aan dit onderzoek werd het noordelijke deel van het gebied onderzocht op basis van proefsleuven en proefputten (CAI ID 983085). Hier werd een urnengrafveld uit de metaaltijden aangetroffen, brandrestengraven uit de periode van de metaaltijden tot de Romeinse tijd en post-middeleeuwse grondsporen.

In de Blektestraat, ca. 800 m ten zuidwesten van het terrein, werden grondsporen aangetroffen tijdens een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem (CAI ID 159914). Deze bestaan uit grachten en kuilen uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd.

²⁹ CAI 2024

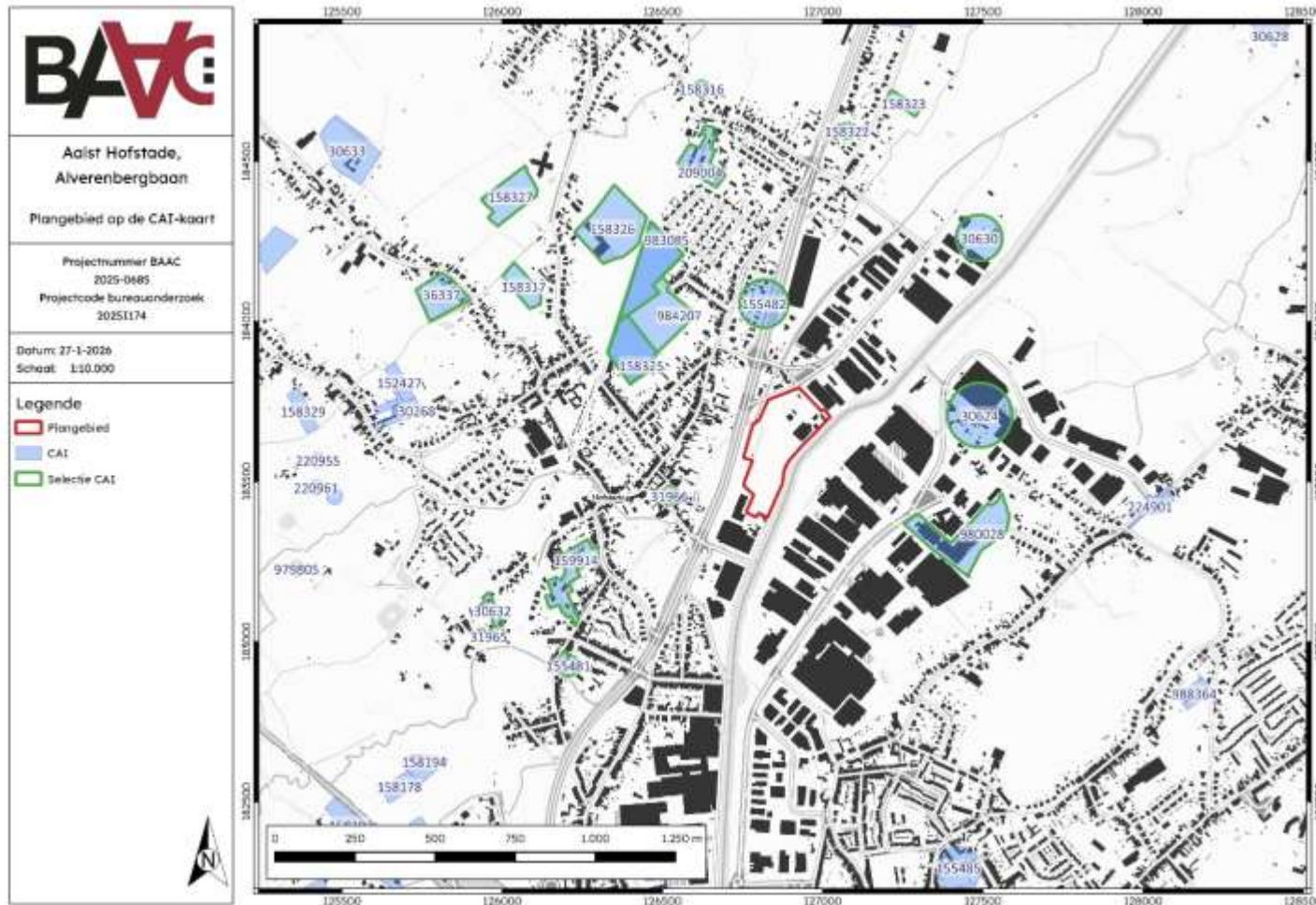
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³⁰

CAI-ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistype	Typologie	Materiaal	Datering
30624	Wijngaardveld	Wijngaardveld (Aalst)	Grondsporen	opgraving, erfgoedonderzoek			Romeinse tijd
30630	Hof ten Hamme	Hofstade (Aalst)	Onbepaald	archeologische veldkartering, toevalsvondsten	motteheuvels, mottekastelen		volle middeleeuwen
30632	Blekte-Lindeveld	Hofstade (Aalst)	Monumentaal Relict	toevalsvondsten	gebouwplattegronden		Romeinse tijd
31965	Overmolen	Blekeststraat 77 (Aalst)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	hoeven		late middeleeuwen
31966	Parochiekerk O.-L.-Vrouw-Hemelvaart	Dorp (Aalst)	Grondsporen	opgraving	inhumatiegraven, kerken, vlakgraven		late middeleeuwen, volle middeleeuwen, vroege middeleeuwen
36337	Zijpstraat I	Zijpstraat (Aalst)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	sites met walgracht		late middeleeuwen
155481	Hof ter Beken	Molenkouterstraat (Aalst)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	sites met walgracht		late middeleeuwen
155482	Hof te Wachene	Hof te Wachenestraat (Aalst)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	kastelen (verdedigingswerken)		middeleeuwen
158316	Kuipersstraat (HO 9)	Kuipersstraat (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd
158317	K. Van Slotenstraat (HO 10)	K. Van Slotenstraat (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd

³⁰ CAI 2024

CAI-ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistype	Typologie	Materiaal	Datering
158322	Steenweg op Dendermonde (HO 16)	Steenweg op Dendermonde (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd
158323	Koningshofbaan (HO 17)	Koningshofbaan (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd
158325	Kasteelstraat (HO 19)	Kasteelstraat (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd
158326	Anjersstraat (HO 20-21)	Anjersstraat (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd
158327	Overbroekstraat (HO 22)	Overbroekstraat (Aalst)	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	lithisch materiaal	steentijd
159914	Blektestraat II	Blektestraat (Aalst)	Grondsporen	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	grachten (infrastructuur), kuilen		late middeleeuwen, nieuwe tijd
209004	Bieststraat	Bieststraat (Aalst)	Grondsporen	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	greppels, kuilen, paalkuilen		nieuwe tijd
980028	Aalst Wijngaardveld	Wijngaardveld (Aalst)		archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, sleuvenonderzoek			

CAI-ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistype	Typologie	Materiaal	Datering
983085	Hofstade Kasteelstraat	Kasteelstraat (Aalst)	Metaaltijden urnengrafveld, Metaaltijden - Romeinse tijd brandrestengraven, Postmiddeleeuwse grondsporen, Losse vondsten	metaaldetectie, proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	archeologische objecten, brandrestengraven, greppels, kuilen, losse vondsten, perceelsgreppels, urnengraven, urnenvelden, vaatwerk, wapens en munitie	aardewerk, bot (menselijk), brons, houtskool, metaal	late bronstijd, metaaltijden, nieuwe tijd, nieuwste tijd, Romeinse tijd, vroeg ijzertijd
984207	Kasteelstraat	Kasteelstraat (Aalst)	Losse Romeinse vondsten, Steentijd vondsten, Vroege ijzertijd aardewerk, Late bronstijd/ vroeg ijzertijd urnenveld, Late bronstijd langbed, IJzertijd nederzetting, Middeleeuwen - nieuwe tijd, Romeinse graven	opgraving, archeozoologisch onderzoek, fysisch- antropologisch onderzoek, metaaldetectie, radiokoolstofdatering	afvalkuilen, akkerlanden, bijgebouwen, bouwmaterialen, brandrestengraven, crematiegraven, erven, funeraire, rituele en religieuze objecten, gebouwplattegronden, grafheuvels, greppels, kleding en - accessoires, kringgreppels, kuilen, langbedden, losse vondsten, munten, nederzettingen, perceelsgreppels, silo's, spijkers, urnengraven, urnenvelden, vaatwerk, vondstenconcentraties, werktuigen	aardewerk, bladgoud, bot (dierlijk), bot (menselijk), brons, glas, houtskool, ijzer, lithisch materiaal, natuursteen, vuursteen	laatneolithicum, late bronstijd, late ijzertijd (oosten), late middeleeuwen, mesolithicum, middenijzertijd, middenneolithicum, nieuwe tijd, Romeinse tijd, vroeg ijzertijd

Plan 18: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³¹ (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

³¹ CAI 2024

Ander archeologisch onderzoek in de regio

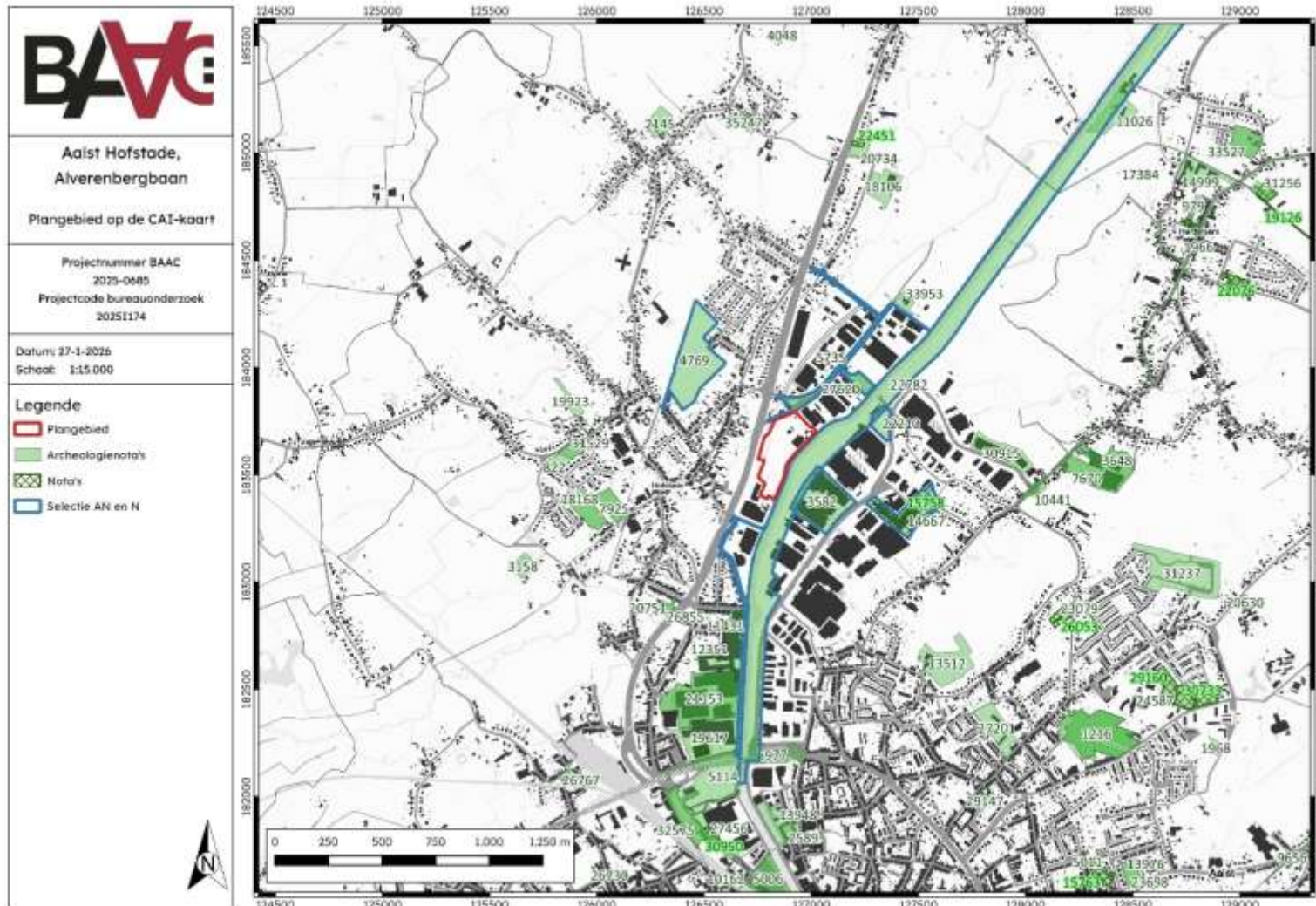
Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio³²

Type	ID	Locatie	Geen maatregelen	Uitgesteld vooronderzoek
AN	3582	Vooronderzoek Aalst Wijngaardveld	X	
AN	4769	Vooronderzoek Aalst Weyveld	X	
AN	5735	Vooronderzoek Aalst Hofstade - Hekkestraat	X	
AN	11431	Vooronderzoek Aalst Tragel Doorsteeklaan	X	
AN	14667	Vooronderzoek Aalst Aalst-Wijngaardveld		X
N	15758	Vooronderzoek Aalst Aalst-Wijngaardveld	X	
AN	22210	Vooronderzoek Aalst Wijngaardveld (aawi01)		X
AN	22782	Vooronderzoek Aalst Dendermonde-Aalst Opwaardering Dender	X	
AN	27620	Vooronderzoek Aalst Hekkestraat 18a	X	
AN	31076	Vooronderzoek Aalst Hekkestraat 18a	X	

Slechts twee van de negen archeologienota's adviseerde verder vooronderzoek. Het betreft twee onderzoeken aan Wijngaardveld. Het meest oostelijke gebied (ID 14667) is op ca. 700 m ten oosten van het plangebied, aan de overkant van de Dender, gesitueerd. Het bureauonderzoek besloot dat een proefsleuvenonderzoek (ID 15758) noodzakelijk was. Echter leverde dit onderzoek geen sporen op, vermoedelijk wegens nivellering en ophoging in de recente geschiedenis. Er werd bijgevolg geen verder onderzoek geadviseerd. Ook het meest oostelijke gebied van de twee vereiste verder vooronderzoek (ID 22210). De ligging aan een waterstroom maakt de zone namelijk aantrekkelijk voor bewoning door jager-verzamelaars. Daarnaast zijn in de omgeving Romeinse nederzettingssporen en laatmiddeleeuwse sites met walgracht aangetroffen. Het vooronderzoek werd echter nog niet uitgevoerd.

De overige zeven archeologienota's (ID 3582, 4769, 5735, 11431, 22782, 27620 en 31076) concludeerden dat verder vooronderzoek niet vereist is. Dit advies is gebaseerd op de aanwezige verstoring vanwege de industriële activiteit in de omgeving. Gebieden werden genivelleerd en opgehoogd en industriegebouwen werden opgetrokken in het recente verleden.

³² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025b

Plan 19: Plangebied en omgeving op de kaart met in acte genomen (archeologie)nota's (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het plangebied is vlak naast de huidige loop van de Dender gelegen en is dus in een dynamisch riviergebied gesitueerd. Op historische kaarten wordt het plangebied lange tijd voorgesteld als landbouwgrond. In de omgeving zijn sporen van bewoning en menselijke activiteit aangetroffen van de steentijd tot de nieuwe tijd. Vanaf het eind van de 20ste eeuw werd het plangebied in gebruik gesteld als industriële zone en bijgevolg verstoord door de aanleg van verharding en het optrekken van gebouwen. Echter is de diepte van deze verstoring niet gekend. Het terrein is sindsdien verhard en bebouwd gebleven.

2.3.2 Archeologische verwachting

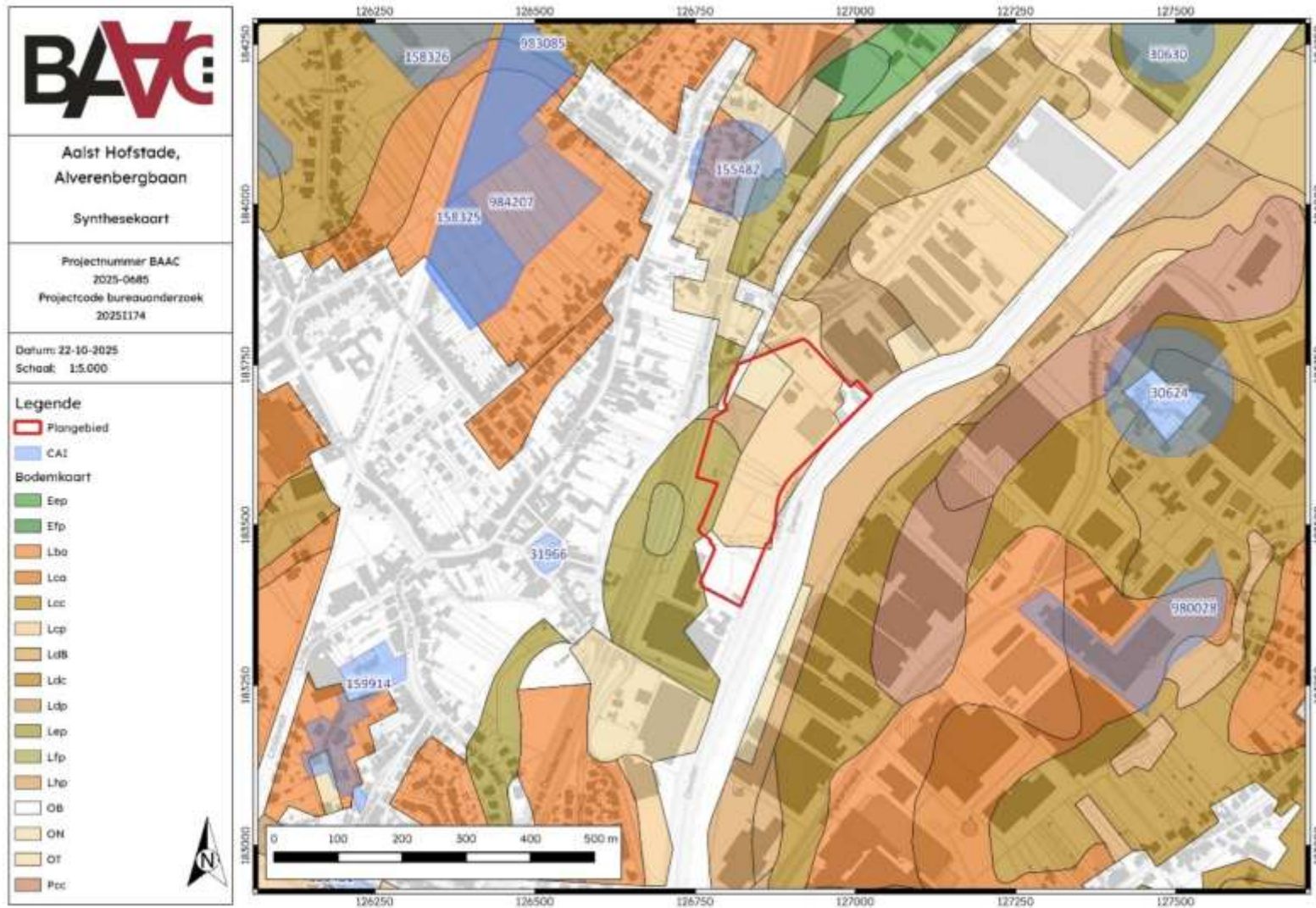
Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Het plangebied werd lange tijd als landbouwgrond gebruikt.

Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische of archeologische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. In de omgeving zijn wel sporen van menselijke activiteit aangetroffen uit die periodes. De ligging van het terrein langs de Dender was mogelijks aantrekkelijk voor steentijd bewoning. Daarnaast is een groot deel van het terrein als matig droge zandleembodem gekarteerd wat bewoning binnen dit gebied gunstig maakt.

Delen van het plangebied worden op de bodemkaart als bebouwd gebied of sterk vergraven aangeduid. Op deze plaatsen werd het archeologisch bestand vermoedelijk reeds verstoord door recente ingrepen. De aard en omvang hiervan blijft echter onduidelijk.

2.3.3 Syntheseplan

Op het syntheseplan (Plan 20) wordt het plangebied afgebeeld op de bodemkaart van Vlaanderen. Hierop is het gebied met matig droge zandleembodem zichtbaar. Daarnaast worden ook de CAI-waarden aangeduid die melding maken van verschillende archeologische resten uit de periodes van de steentijd tot de nieuwe tijd.

Plan 20: Plangebied op de bodemkaart met aanduiding van CAI-waarden (digitaal; 1:250; 22.10.2025)

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Aangezien het plangebied langs de loop van de Dender gesitueerd is en er in de omgeving op verschillende locaties archeologische waarden zijn aangetroffen van de steentijd tot de nieuwe tijd, worden archeologische waarden verwacht. Het plangebied werd in een recent verleden verstoord, echter is de omvang hiervan niet gekend en zijn (delen van) het archeologisch niveau mogelijks bewaard gebleven. Voor de uitvoering van de geplande werken dient het gebied genivelleerd te worden, wat in bepaalde zones een diepere afgraving zal veroorzaken die mogelijk het archeologisch niveau zal raken.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek³³ is verder vooronderzoek aangewezen.

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	Ja	NEE	NEE	NEE	AANGEZIEN ER EEN GROTE KANS IS DAT EVENTUELE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN UIT GRONDSPOREN EN/OF VONDSTEN ZULLEN BESTAAN, ZULLEN DE RESULTATEN VAN EEN GEOFYSISCH ONDERZOEK LASTIG TE INTERPRETEREN ZIJN. ANDERZIJDS IS OOK VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM NOODZAKELIJK, BIJGEVOLG ZAL DEZE METHODE OP ZICH ONVOLDOENDE MEERWAARDE BETEKENEN.
VELDKARTERING	JA	NEE	NEE	NEE	DEZE METHODE GEEFT ONVOLDOENDE ZEKERHEID OVER DE AAN- OF AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE, KAN ENKEL DIENEN TER INDICATIE. GEZIEN HET TERREIN DEELS BESTAAT UIT

³³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

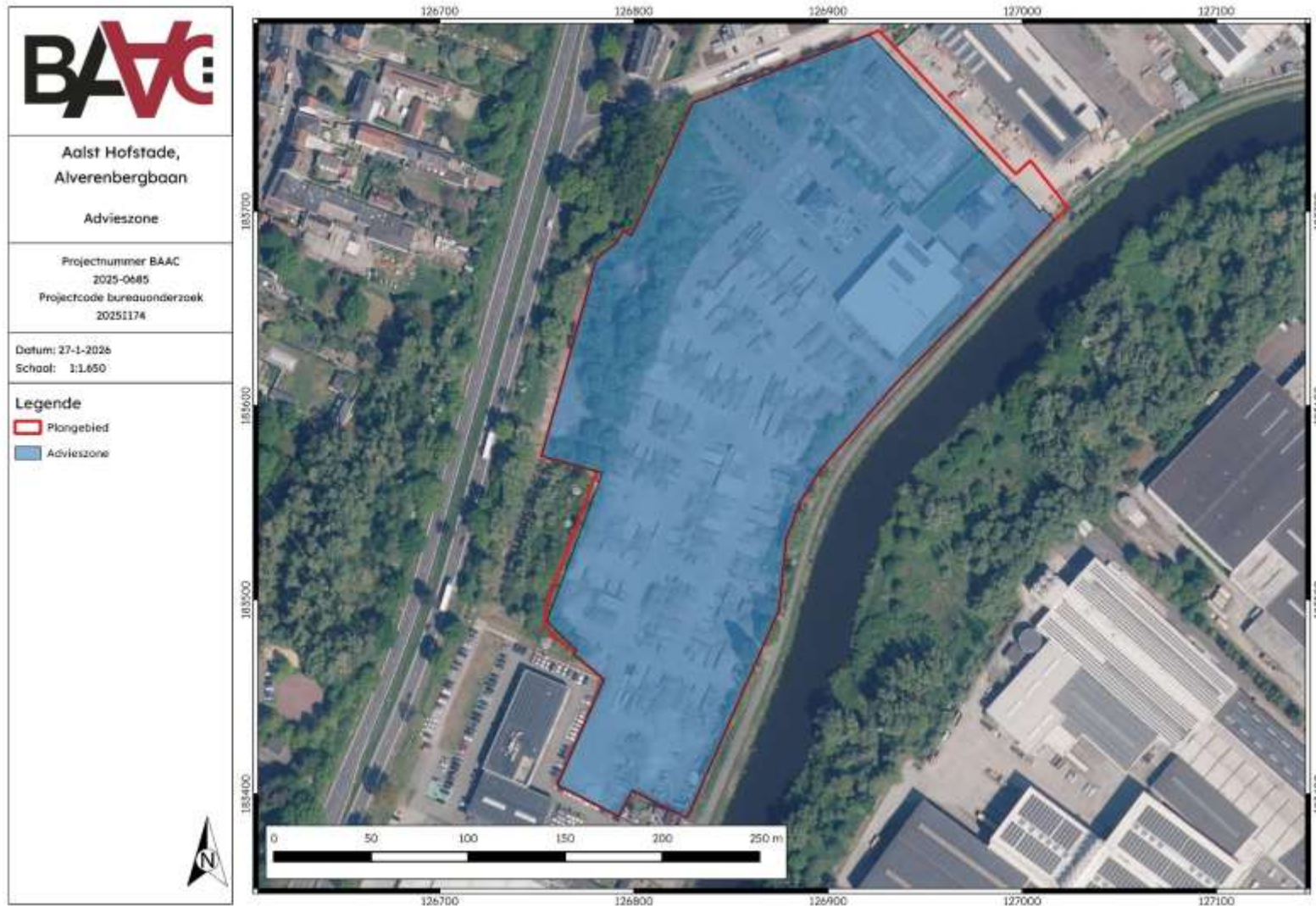
					GRASLAND, IS VELDKARTERING NIET NUTTIG.
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIENT TE GEBEUREN OM DE STAAT EN OPBOUW VAN DE BODEM NA TE GAAN EN OM TE BEPALEN HOE DIEP HET ARCHEOLOGISCHE NIVEAU REIKT EN OF DEZE VERSTOORD IS OF WORDT. OOK BELANGRIJK OM HET STEENTIJDPO TENTIEEL TE BEPALEN EN BIJGEVOLG NOODZAKELIJK VOOR HET BEPALEN VAN DE VERDERE ONDERZOEKSTAPPEN.
VERKENNEND/WAARDEREND BOORONDERZOEK	Ja	MSS	NEE	NOG NIET BEPAALD	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK. INDIEN EEN GAAF BODEMPROFIEL AANWEZIG IS BINNEN DE IMPACTZONES, DIENEN DEZE BORINGEN UITGEVOERD TE WORDEN OM HET STEENTIJDPO TENTIEEL NA TE GAAN.
PROEFPUTTEN-ONDERZOEK STEENTIJD	Ja	MSS	JA	NOG NIET BEPAALD	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET VERKENNEND EN WAARDEREND BOORONDERZOEK.
PROEFSLEUVEN/PROEFPUTTEN ONDERZOEK	Ja	MSS	JA	NOG NIET BEPAALD	EEN PROEFSLEUVENONDERZOEK IS DE MEEST GESCHIKTE METHODE OM DE ONDERZOEKSVRAGEN EFFICIËNT EN VOLLEDIG TE BENADEREN. MAAR ENKEL INDIEN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK HIER AANLEIDING TOE GEVEN.

Allereerst is het van belang om de bodemgesteldheid van het onderzoeksterrein te controleren. Hiertoe dient een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem onder de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden. Dit om de toestand van de bodem na te gaan, om het steentijdpotentieel in te schatten en om mogelijke archeologische niveaus vast te stellen.

Het onderzoekstraject en potentiële vervolgstappen worden in het programma van maatregelen van deze archeologienota beschreven.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Het volledige plangebied dient verder onderzocht te worden aangezien de geplande ingrepen over het ganze terrein verspreid zijn en de diepte van de reeds aangebrachte verstoring ongekend is. Enkel in het zuidwesten en noordoosten worden twee zones niet geadviseerd aangezien de toestand hier ongewijzigd blijft.

Plan 21: Plangebied met afbakening van de zone voor landschappelijk bodemonderzoek / proefsleuvenonderzoek (digitaal; 1:1; 27.01.2026)

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de Alverenbergbaan in Hofstade heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgesteld. Er werd op heden enkel een bureauonderzoek uitgevoerd.

Het plangebied ligt in een industriegebied ten noordoosten van de dorpskern van Hofstade. Het situeert zich ten noorden van de stad Aalst. Ten oosten is de Dender zichtbaar. De omgeving rond het projectgebied situeert zich in laaggelegen gebied.

Op de oudste historische kaarten is het plangebied afgebeeld als landbouwgrond. Pas op de kaarten rond het midden van de 19de eeuw is de eerste bebouwing zichtbaar. Vanaf het begin van de 20ste eeuw wordt het plangebied ingedeeld als industriegebied tot zijn huidige invulling.

De kans bestaat op het aantreffen van archeologische waarden vanaf de steentijd tot de nieuwe tijd. Dit gezien de ligging van het plangebied langs de Dender en meerdere meldingen in de omgeving van kastelen, nederzettingen en vondsten uit alle periodes. Het onderzoeksterrein werd verstoord door de aanleg van het industrieterrein, echter is de exacte impact hiervan niet gekend en is het mogelijk dat het archeologisch niveau toch (gedeeltelijk) onaangetast is gebleven.

De geplande ingrepen zullen over het volledige terrein verstoringen met zich meebrengen. Het is niet duidelijk welke impact waar zal plaatsvinden ten gevolge van de nivellering van het gebied. Daarom is het belangrijk om de bestaande verstoring en het bodemarchief over het volledige terrein te onderzoeken.

Indien hier archeologische vondsten, sporen of structuren aan het licht komen, kan dit een grote vermeerdering zijn van kennis, niet alleen voor het plangebied maar ook voor de directe omgeving. Verder onderzoek zou hier een grote aanvulling kunnen betekenen, het is dan ook aangewezen om met een landschappelijk bodemonderzoek te starten. Het onderzoekstraject en potentiële vervolgstappen worden in het programma van maatregelen van deze archeologienota beschreven.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Geplande ingrepen	1
Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting van de magazijnen	2
Figuur 3: Doorsnede van de toekomstige inplanting van de wadi's	2
Figuur 4: Hoogteverloop terrein: NO-ZW.....	5
Figuur 5: Hoogteverloop terrein: NW-ZO.....	5
Figuur 6: De vorming van de Vlaamse Vallei in de loop van het pleistoceen.....	7
Figuur 7: Schematische voorstelling van een vlechtend geulenpatroon, zoals dit in de Vlaamse Vallei actief was in het weichseliaan.	7
Figuur 8: Schematische voorstelling van een meanderend rivierenpatroon, zoals dit in de vallei van de Schelde actief is vanaf het laat glaciaal. 1: Kronkelwaarden (binnenkant van de rivierbocht), 2: Oeverwal (buitenkant van de rivierbocht), 3: Komgronden, 4: Oude, verlande riviermeander.....	7

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 27.01.2026)	2
Plan 2: Plangebied (noord) op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 27.01.2026)	1
Plan 3: Plangebied (zuid) op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 27.01.2026).....	2
Plan 4: Plangebied op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 27.01.2026)	1
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 27.01.2026)	1
Plan 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 27.01.2026)	4
Plan 7: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 27.01.2026).....	5
Plan 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 20.10.2025).....	10
Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 20.10.2025)	10
Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 27.01.2026).....	1
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 27.01.2026)	2
Plan 12: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 27.01.2026)	2
Plan 13: Plangebied op de topografische kaart van 1873 (analoog; 1:1.250; 27.01.2026).....	3
Plan 14: Plangebied op de topografische kaart van 1981 (analoog; 1:1.250; 27.01.2026)	3
Plan 15: Plangebied op de orthofoto van 1971 (analoog; 1:1; 27.01.2026).....	4
Plan 16: Plangebied op de orthofoto van 1979-1990 (analoog; 1:1; 27.01.2026).....	4
Plan 17: Plangebied op de orthofoto van 1995 (analoog; 1:1; 27.01.2026)	1
Plan 18: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 27.01.2026).....	5
Plan 19: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's (digitaal; 1:1; 27.01.2026)	7
Plan 20: Plangebied op de bodemkaart met aanduiding van CAI-waarden (digitaal; 1:250; 22.10.2025)	9
Plan 21: Plangebied met afbakening van de zone voor landschappelijk bodemonderzoek / proefsleuvenonderzoek (digitaal; 1:1; 27.01.2026)	12

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Geplande bodemingrepen met oppervlakte en verstoringsdiepte	1
--	---

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	2
Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	6
Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	10

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2025a. Inventaris Onroerend Erfgoed. Gebieden Geen Archeologie. *Inventaris Onroerend Erfgoed*. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten?categorie=GGA>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2025b. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's, nota's en eindverslagen. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd>.
- BORREMANS, M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Gent: Academia Press.
- CAI, 2024. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- CARTOGIS, 2022. GeoloGIS, een geologische ontdekkingstocht doorheen België. Available at: <http://cartogis.ugent.be/geologis/geologis> [Accessed January 1, 2016].
- DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2025. Portaal. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.
- GEOPUNT, 2025. Geopunt Vlaanderen: Vandermaelen kaart, Cartes de topographie de la Belgique, 1846-1854. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- GEOPUNT VLAANDEREN, 2024. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.
- DE GEYTER, G., 1996. *Toelichting bij de Geologische kaart van België (Vlaams Gewest). Kaartblad 22: Gent*, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.
- DE MOOR, G., 2000a. Toelichting bij de Quartair geologische kaart. Kaartblad (22) Gent. *Holocene*.
- DE MOOR, G. et al., 1997. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 21 Tielt*, Gent.
- DE MOOR, G., 2000b. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 22 Gent*, Gent: Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen.
- ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2024. Inventaris onroerend erfgoed. Available at: [https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/3238#:~:text=Sinds 1918-19 werd het,huidige laan \(ingang Offerlaan\)](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/3238#:~:text=Sinds 1918-19 werd het,huidige laan (ingang Offerlaan)).
- VAN STRYDONCK, M., DE MULDER, G. & ALDERWEIRELDT, M., 2000. *De Schelde: verhaal van een rivier*, Leuven: Davidsfonds Uitgeverij nv.
- VERBRUGGEN, C., DENYS, L. & KIDEN, P., 1991. Paleo-ecologische en geomorfologische evolutie van Laag- en Midden-België tijdens het Laat-Kwartair. *De Aardrijkskunde*, 1991/3, pp.357-376.

6 Bijlagen

6.1 Geplande ingrepen

6.2 Doorsnede magazijnen